

Ilmub kord nädalas.

TOIMETUS JA TALITUS:	TELLIMISE HIND:	KUULUTUSTE HIND:
Tallinn, Pagari tän. № 1, tuba 50. (Sõjamineisteriumi majas). Awatud kella 8—15. Telefon 1-63 (Sõjawäe keskjaamast).	Aastas . . . . . Mk. 300 Poolaastas . . . . . „ 150 Weerandaastas . . . . . „ 75 Üksiknummer 15 marka.	$\frac{1}{2}$ lehekülge . . . . . Mk 3600 $\frac{1}{2}$ „ . . . . . „ 1800 $\frac{1}{4}$ „ . . . . . „ 900 $\frac{1}{8}$ „ . . . . . „ 450 $\frac{1}{16}$ „ . . . . . „ 250

№ 38.

Keskpädalal, 17. septembril 1924.

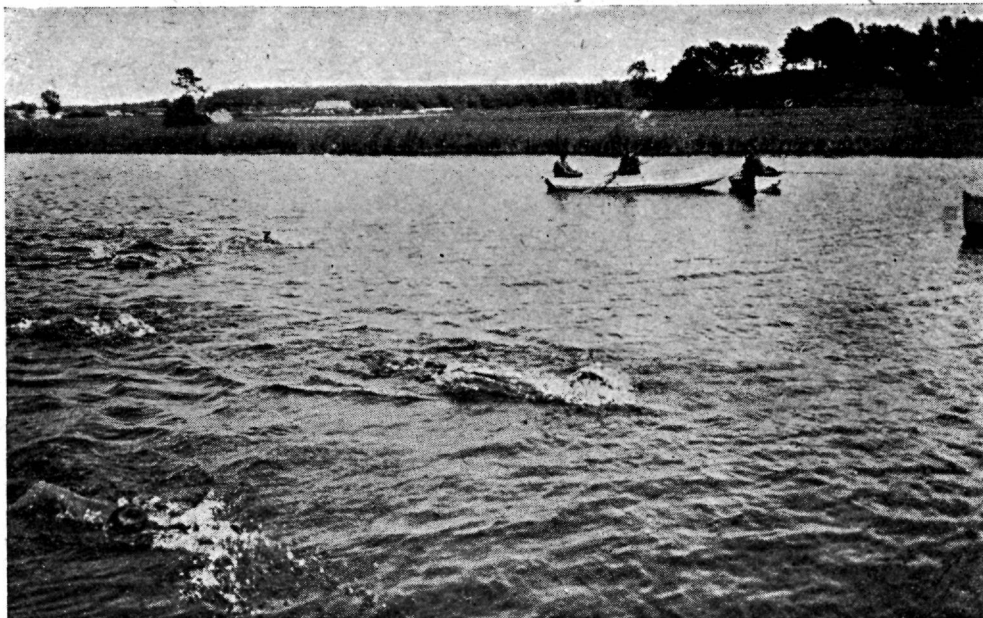
VI aastakäik.

SISU:

Lugejaskonnale. — A. Weiss: Kehalise kasvatuse ülesannetest sõjawäes. — Poks kaitseväes. — Tankide praegune areng. — Wabadusristi kawalerid: kapten Einar-Paul-Muni Lundberg ja kapten Hermann Stockeby. — M.: Kõrgem Sõjakeemiline kool Moskwas. — Joter.: Lennukite wastase kaitse korraldus Ühisriikides. — Sõjawäelised teated välisriikidest. — Üleriiklised kaitseväe laskewõistlused. — 3. üleriiklised kaitseväe spordiwõistlused 3—7. sept. s. a. — Ametlikud teated. — Kroonika. — Sport Merijõududes, — „Sõduri“ kaastöö uued tasumäärad. — Komendooride laskemärk.

Üleriiklised kaitseväe spordiwõistlused 3—7. septembril s. a.

Kindralstaabi VI osak. foto.

100 meetri ujumine Piirital.

Lugejaskonnale.

„Sõdur“ on olnud senini meie kaitsewäes ainukeseks sõjaasjanduslikeks ja kaitsewäe elu ja tegewust walgustawaks ajakirjaks. Tema ajalooline iga on meie sõjawäe lühikeses kestwuses juba kaunis pikk. Tema sündis ühes meie iseseiswuse ja sõjawäe korraldamise mõtte tekkimisega. „Sõdur“ sündis „Eesti sõjamehe“ nime all esimeses Wene rewolutsiooni wirus wõimaldatud ja hoogu wõtma hakanud rahwusliste wäeosade moodustamise algajajärgus, 1917 a. kestwusel.

1917 a. suwi ja sellele järgnew sügis olid meie sõjawäe loomise algaeg, tema joowastawam noorusaeg. See oli waimustuse aeg.

Kes ei mäletaks, kuidas korraldati sel ajal, 1917 a. kewadel ja suwel, Wene rewolutsiooni algpäiwil, meie sõjawäe esimesi algidusi wõõrsil — Petrograadis, Wene sõjawäe Põhja, Lääne, Põhja-Lääne wäerindul ja mujal — Wene sõjawäe ridades teeniwate muulaste komiteede näol. Kes ei mäletaks, kuidas selle järele koonduisid esimesed Eesti rahwuslised wäerühmitused kodumaa pinnale — Tallinna, Tartu, Rakweresse ja Wiljandi. Neid tõi kodumaa pinnale oma rahwuslise riigi loomise ja kaitsmise idee. See oli kodu pinnale kogunud wäeosade ühendaja ja waimustaja.

Ses ajajärgus sündis ka „Sõdur“, tolle aegne „Eesti sõjamees“. „Eesti sõjamees“ oli selle üldise waimustuse kuwastus, mis tol ajal meeli waldas. Siis oli „Sõdur“ — „Eesti sõjamees“ — sõjawäelaste elawaks omawaheliseks mõttewahetuse kohaks ja sihtide rajajaks tulewikku.

Sellest on möödunud juba 7 aastat. Selle aja jooksul on kodumaa üle elanud suuri ja ajaloolisi sündmusi. Kõige pealt on täidunud unistus, mis omal ajal „Eesti sõjamehe“ weergudel hellitati — iseseiswus, Wenemaast rippumatus.

Selle aja kestel on meie elu palju muutunud, mitmekesisunud, erinenud. See maksab ka meie sõjawäe kohta.

Mis on aga juhtunud selle aja kestel „Eesti sõjamehega“ — „Sõduriga“? Elu on nagu temast üle kaswanud. „Sõdur“ ei ole jõudnud enam nagu uues elus ja olukorras orienteerida ja seisukohta leida.

„Sõdur“ on wahepeal, pärast esimest joowastusaega 1917 a. ja sellele järgnenud kangelaslikku wõitlusaega Wabadussõjas, oma endise tähtsuse täiesti kaotanud. Tema on wahepeal langenud nagu mis-

kisse letargiasse, surmaunne. „Sõdur“ oli saanud elawast mõttewahetuse kohast, meie sõjawäe waimlisest häälekandjast, kuiwaks ametkonna ajakirjaks, tuues esikohal ametkonna käskkirju ja teateid.

See oli 1919 aasta algul, alles kestwa Wabadussõja päiwil. Sel ajal algas „Sõdur“ peale okupatsiooni aegst ja Wabadussõja algul katkestatud waikimist uut ilmumist. Siis sai „Sõdur“ ka esmakordselt oma praeguse nime. Ehkki tema ilmus sel ajal küll Ülemjuhataja staabi väljaandel ja täiesti uue iseseiswa ajakirjana, on tema ideeliselt siiski endise „Eesti sõjamehe“ järeltulija, ehk pigemini, tema jatk.

„Sõduri“ surmaunne wajumise nähtusel on omad sügawamad hingelised ja ühiskondlised põhjused. Need põhjused peituvad kõige esiteks sõjawäes eneses, tema eneseawaldamise tarwiduse ja wõimaluste piiride muutmises.

Waimustuse hoog ja hulkade waba eneseawalduse tarwiduse aeg, mis oli 1917 a. meie sõjawäes, möödus. Esimeste sõjawäelaste omal algatusel ette wõetud koonduste asemele astus korrapäraline, riiklise aparadi poolt juhitud rahwawägi. Need ülesanded, mis olid Eesti wäeosade kodumaa pinnale koondamisel awalikult täita „Eesti sõjamehe“ õlgadel, läksid üle juba korraldatud asutustele. Sellega tuli ajakirja tegewusala piirdumine.

Teiseks põhjuseks, miks elu „Sõdurist“ üle kaswas, oli ajajärgu tegewuse iseloom, hingeelu. See on maksew iseäranis Wabadussõja kohta, kus „Sõdur“ oma praeguse nime all uuesti ilmuma hakkas. See oli ajajärk, kus sõjawäelistel ringkondadel ja kogu meie rahwal ei olnud aega ega wõimalust ega tarwetki sõjawäelises ajakirjas tegutsemiseks. See oli aeg, kus rauaga tuli ellu raiuda need ideed, mis omal ajal „Eesti sõjamehe“ weergudel hellitati. See oli suurim ja aktiivsem ning kangelaslikum tegutsemise aeg.

Sellest on tingitud ka wähene huwi „Sõduri“ kui ajakirja wastu, mis näib oma mõju awaldawat weel kuni wiimaste päewadeni.

Nüüd on meie rahwawägi esimesest korraldamise ajajärgust välja saamas. Wälimine korraldustöö ja tema tegewus on langenud harilikesse rahuaegsetesse roobastesse. Sõjawägi wõib nüüd anduda rahulikult õpetamise tööle.

See on järjekorraline muudatus, mis on tekkinud meie rahwawäes peale tema

esimest joowastuse aega, sellele järgnenud Wabadussõda ja lõpuks kaitsewäe wälimise korraldamise ajajärku.

Praegu on meie rahwawäes käimas spetsialiseerimuse, erinemise ajajärk. See ei jäta oma mõju awaldamata ka tema häälekandja „Sõduri“ peale. Praegu on saabunud ajajärk, kus sõjawäeliselt ajakirjalt nõutakse jälle huwitawust, teiselt, et tema pakuks erialale andunule puhtteaduslist materjali, ja kolmandaks, et temal oleks ka teataw kaswatusline tendents.

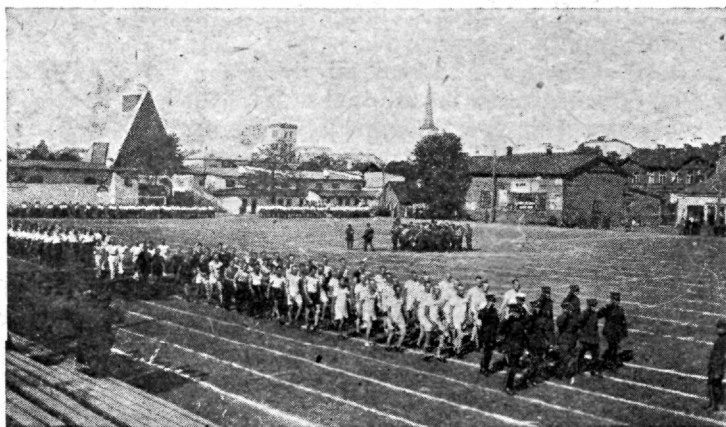
Meil on praegu ajajärk, kus oleks tungiwalt tarwilik ka eriline waimline hääle-

walt ajakirja ülewal hoida ei suuda. Meie siht peab ikka olema, et iga ajakiri, samuti ka sõjawäeline ajakiri, oleks ikkagi ennast tasuw, et tema ei kujuneks miskiks kiwinenuks ja wiisakuse pärast ülewal peetawaks ametkonna paberi pansakuks.

Meil tuleb praegu ja ka weel mõni aeg edaspidigi leppida „Sõduriga“ praegusel kujul, see on — ühise sõjawäelise ajakirjaga kogu kaitsewäe tarwidustele. Wõimalikud on ainult wähesed, hädapäralsed muudatused. Seda dikteerib meie praegune majandusline seisukord ja suuremate lugejate hulkade puudus.

*Üleriiklised
kaitsewäe spordiwoistlused
3—7. sept. s. a.*

*Woistlustest osawõtjate rongikäik
tuleb
„Kalewi“ aeda.*

kandja, meil on praegu tungiwalt tarwilik ka iseseisew tehniline sõjaasjanduse ajakiri. Samuti on tarwidus ka ajakirja ehk ajalehe järele, mis omas enamikus oleks pühendatud sõdurkonnale, kohastatud tema arusaamisele ja tarwidustele.

Kõik need kolm ülal loetletud sõjawäelise ajakirja tüüpi on mujal, suurriikides, kus majandusline, rahaline külg ajakirja wäljaandmisel kunagi suuremaid takistusi ei sünnita, juba ammu olemas. Ja weel rohkemgi. Sõjawäe tehniline ajakiri on jagunenud mitmeks iseseiswaks osaks, eriajakirjaks, oma erialade järele.

Meil, kus majandusline, rahaline külg niisuguste kawatsuste teostamisel alati kõige suuremaks takistuseks, ei ole praegu ega ka lähemas tulewikus sarnase olukorra täies ulatuses teostamist weel loota. Meil puuduwad summad, mis sarnaste sõjawäeliste ajakirjade toetamiseks tuleks wälja anda. Lugejaskond üksikute erialade järele on weel niiwõrd wäike, et iseseis-

Sarnane seisukord paneb „Sõdurile“ peale aga kohustused ja ülesanded, mis mitte kerged ei ole. Tuleb kokku liita, oma wahel ühendada ained ja materjal, mis omalt iseloomult liitumatud ja üksteist ei salli. Ajakirja sisu tuleb segamini paisata. Selle all kannatab proportsioon, ajakirja mõte, üldine idee. Miski mõte ega sihtjoon ei pääse ajakirjas puhtalt ning täielikult esile. Ajakiri ei saa omandada kindlat sihti ning nägu.

Kõigest sellest on tingitud asjaolu, et „Sõdur“ ei ole senini suutnud täielikult rahuldada weel mitte ühtegi oma lugejaskonna eri osa — ei sõdurkonda, ei ringkonda, kes tahaks näha „Sõduris“ meie rahwawäe waimlist häälekandjat, ei neid, kes otsiwad „Sõduris“ puhttehnilise sõjaasjaduse ajakirja iseloomu.

Käesolewa numbriga astub „Sõdur“ majandusliselt uuele alusele. Wabariigi Walitsuse poolt kinnitatud uus põhikiri annab temale majandusliselt laiemad ja

Iga ohwitseri ja allohwitseri aukohus on olla „Sõduri“ isiklikuks tellijaks! ::

awaramad tegutsemise võimalused. „Sõdur“ ei saa neid awaramaid tegewuse võimalusi käesolewa aasta lõpul küll täies ulatuses weel kasutada. Uue olukorra mõju võib awalduda täiel määral alles järgneval 1925 tegewuse aastal.

„Sõdur“ katsub siiski ka käesolewa tegewuse aasta lõpu pooltel lugejaskonna huwile nii palju wastu tulla, kui see temal praegustes oludes võimalik. „Sõduri“ toimetuse ja tema kõrgema juhatuse Kindralstaabi ülema kawatsused „Sõduri“ uuele alusele asudes on iärgmised.

„Sõdur“ tuleb lahutada kaheks üksteisest sisuliselt iseseiswaks ja rippumatuks eriosaks. Tuleb luua sirgejoonelisem ja ainult ühtlasem kaitsewäe üldine waimline häälekandja. Teiseks tuleb luua eriline sõjaasjanduse tehniline ajakiri.

„Sõdur“ praegusel kujul, nädala wäljanne, tuleb muuta rahwawäe waimliseks häälekandjaks ja tema erahuwide kuwas-tajaks, andes ruumi ja pühedades nõutawat tähelepanu ka sõdurkonna huwile. „Sõduri“ nädala wäljanne tooks lähemaid teateid wäljamaa sõjawägedest, jookswaid kirjeldusi sõjawäelistest küsimustest, wal-gustades nõutawalt meie kaitsewäe elu ja tegewust — ühe sõnaga oleks päewa-kajaliseks ajakirjaks, mis wõiks huwitada mitte üksi ainult rahwawäelast, waid ka eraisikut.

Teiseks, tuleks asutada täiesti iseseisew sõjaasjanduse tehniline ajakiri. Et see aga meie praegustes majanduslistes oludes täies ulatuses teostamatu, siis wõiks selle aset täita „Sõduri“ lisa, kuuwäljanne. Sinna wõiks koondada kõik tehnilise sõja-asjanduse artiklid ja erialalised kirjutused, mis laiematele hulkadele wähe huwitawad, huwitades ja olles tähtsad ainult eriala tegelastele. Wiimane, olles „Sõduriga“ seot ainult majandusliselt, wäljanne pool-est, oleks aga sisult täiesti iseseiswa iseloomu ja ilmega. Tema wõiks lähemas tulewikus, kui majanduslised olud paranewad, eral-duda „Sõdurist“ täiesti ka majandusliselt ja kujuneda täielikuks iseseiswaks kuu-kirjaks.

Kõik ülemal loetletud lähemad kawat-sused, nagu juba kord öeldud, on täiel määral teostatawad alles järgmisel „Sõduri“

tegewuse aastal. Käesolewa tegewuse aasta lõpu tahab „Sõdur“ kasutada aga selle etteawalmistamiseks ja lähema kontakti ja ühenduse loomiseks oma lugejaskonnaga.

Lugejaskonnale, neile kaitsewäe ring-kondadele, kes eestkätt peaksid „Sõduri“ lugejaskond olema ja teda kaastööga, tellimistega ja poolehoiuga aitama, ei wõi „Sõdur“ seniste andmete põhjal teatawaid etteheiteid tegemata jätta.

„Sõduri“ tellitakse praegusel ajal kogu kaitsewäe ringkondade poolt ainult 700 eksemplari! Ja sellestki on weel $\frac{2}{3}$ wäe-osade poolametlikke tellimisi. Sarnasele arwule tugenedes, võib wäita, et „Sõduri“ praegusel momendil kaitsewäe ringkonda-des lugejaid ja poolehoidjaid ei olegi! See on kurb, ebaloomulik nähtus! „Sõdur“, ka praegusel kujul, wääriks igatahes suuremat tähelepanu.

On tarwis, et iga kaitsewäes teeniw ohwitser ja allohwitser oleks „Sõduri“, nädalawäljaande, isiklik tellija. Sõdur-konnalt täies ulatuses seda nõuda ei saa. Kuid ka siin ei oleks ülearune, waid tungi-walt soowitaw ja täiesti loomulik, kui peale wäeosa poolt tellitawate eksemplaride sõdurid isiklikult suuremal määral „Sõduri“ üksiktelijateks oleksid. „Sõdur“ toob omil weergudel kaitsewäe elu ja tegewust kir-jeldawaid artikleid ja üleswõtteid. Oleks soowitaw, kui igale sõdurile, pärast kaitse-wäe teenistusest lahkumist, jääks mälestus kaitsewäe ridades möödunuist õpeaastaist „Sõduri“ kogu aasta wäljaande — albumi näol!

Seepärast olgu iga ohwitseri, allohwitseri ja ärksama ja arusaajama sõduri aukohus olla „Sõduri“ isiklikuks tellijaks!

Teiseks palub „Sõdur“ oma lugeja-ja toetajasringkondade kaastööd. Seda on senini tehtud ainult üksikute isikute poolt. Iga ajakirja ilme, sisu ja tasapinna mää-rawad harilikult kaks ringkonda — luge-jate ja kaastööliste ringkonnad.

Ei ole õige, et meie kaitsewäe ridades waimlistest jõududest oleks puud. Neid on. Kuid teadmatuul põhjusil hoiawad nad „Sõdurist“ ja ajakirjandusest üldse eemale, pühendades end ainult oma otsekoheste ülesannete täitmisele. Kui wälismaail wäe-osade juhid ja erialade teadlased omist saawutusist ja omist mõtteist sõjaasjanduse ajakirjade weergudel ka teistele kaaswõit-lejatele teadustama ruttawad, peetakse meil seda wist selles ebasoowitawaks ja ollakse sagedasti täiesti pahane, kui keegi juhtub ehk julgeb kellegi erialasse kuulu-waid küsimusi „Sõduri“ weergudel aruta-

mise alla võtta. Selles nähakse meil wõõrasse kompetensi tungimist, missugune seisukoht aga täiesti ekslik. Sellega ei lasta sõjaasjanduse ajakirja tõusta oma ülesannete kõrgusele, võttes wiimaselt wõimaluse saada selleks, mis tema olemasolu õigustab.

Sõjaasjanduse ja sõjawäe ellu puutuwate eriküsimuste arutamine ajakirja weergudel on täiesti soovitatav ja tungiwalt tarwilik.

Sõjaasjanduse ajakirja ülesanne praegusel ajal ei seisa mitte otsekoheste juhtnõõride andmises sõjaasjandusliste küsimuste tegelikuks korraldamiseks, waid tema, tuues omil weergudel teateid sõjaasjanduse uudsustest ja awaldades eriteadlaste ja asjast huwitatute arwamisi, tahab olla ainult tõukejõuks, sõjawäe tegelaste mõtte wiljastajaks ja sigitajaks.

Ühte oma ülesannetest näeb „Sõdur“ weel sõjaliste ja sõjatehniliste teadmiste laiali laotamist, lewitamist laiemates rahwa hulkades. Praegune aeg nõuab kogu rahwa sõjawäestamist, sõjatehniliste teadmistega warustamist. See teostatakse küll osalt sõjawäeliste õppuste näol üldise sundluse teenistuse ajal. Kuid sellest on liig wähe. Ei ole soovitatav, et sõdur wäeosast teenistusest lahkudes, sõjawäest ja sõjawäelistest huwidest irduks, neile täiesti wõõraks jääks. Esimestel aastatel pärast wäeosast lahkumist enamal jaol sõduritest sarnast huwi jätkub. Et tema aga nendele huwile meie praegustes oludas väljaspool sõjawäge miskit rahuldust ei leia, siis kustuvad nad temas warsti. Seni kui meil ses asjas weel midagi nimetamise wäärilisemat tehtud ei ole, wõib selle ülesande täitmise oma peale võtta ainult „Sõdur“, oma kirjeldustega laiemates rahwahulkades ja iseäranis teenistusest lahkunud sõdurkonnas sõjaasjandusliste küsimuste wastu huwi äratades.

Ülewal nimetatud asjaolu sunnib, et „Sõdur“ oleks ülewalnimetatud ringkondadel kättesaadaw, et tema leiaks lähemas tulewikus tee ka nimetatud ringkondade juurde.

Selleks palub „Sõdur“ kõiki sõjawäelasi — ohwitseri, allohwitseri ja sõdureid, kõiki oma poolehoidjaid, teda oma sõprade ja tuttawate ringkondades tutwustada ja laiali laotada.

„Sõdur“ tungigu ka maale, alewikku ja tallul!

Sõjawäelased, tellige omile kaitsewäes mitteteeniwatele sõpradele ja tuttawatele „Sõdur“ ilma nende teadmata!

„Sõdur“ tahab pühendada tulewikus suuremat tähelepanu ka meie Kaitseliidu tegewusele. Meie Kaitseliit on praegu täielikus uinakus. Tema tegewus awaldub praegusel ajal weel ainult mõninga wäiksearwulise kohaliku kütisalgas spordiharrastamises.

Wäljaspool sõjawäelise sõjajõu küsimus on aga niiwõrd tähtis, et teda tuleb võtta täiesti tõsiselt ja ülemaalisel ulatusel.

Ka selles küsimuses tahab „Sõdur“ omil weergudel huwiäratawaid, selgitawaid ja sihterajawaid kirjutusi awaldada.

Selleks on tarwis, et Kaitseliitu kuulwad ja Kaitseliidu tegewusest huwitatud ringkonnad rohkem „Sõduri“ ümber koonduksid. Selleks on tarwis, et „Sõdur“ neis ringkondades saaks omaks ja üldloetawaks ajakirjaks.

Lähemas tulewikus on sõjatehnilised teadmised laiematele rahwahulkadele tarwilikud ka puht praktilistel põhjustel. See puutub iseäranis keemilise, gaasi ja mürksõja teadmiste kohta. Mürksõda saab tulewikus olema hädaohtlik mitte ainult wäerindel tegutsewale sõjawäele, waid ka terwetele rahulikkudele seljatagustele piirkondadele. Seepärast on laiematel rahwahulkadel mürksõja häwitamise ja kaitseabinõudega tutwunemine hädatarwilik.

Nende teadmiste lewitamist wõib esialgu toimetada ainult „Sõdur“. Selleks on jällegi tarwis, et „Sõdur“ tungiks laiematesse rahwahulkadesse, et „Sõduri“ lugejaskond laieneks ka maale. Selleks palub „Sõdur“ abi ja toetust teilt, praegu kaitsewäe ridades teenijailt.

Uuele alusele asudes tahab „Sõdur“ saada elawamaks, kaitsewäe elu ja huwisid lähemalt käsitawamaks ja sihikindlamaks.

Selleks palub „Sõdur“ kaitsewäe ringkondadelt suuremat poolehoidu lugejaringkonna laienemise näol ja kaastööd meie sõjaasjanduse ja sõjateaduse edustajate ja asjast huwitatute poolt.

„Sõdur“ palub kaitsewäe ringkondade abiks olla tema tutwustamises ja propageerimises laiemates rahwahulkades!

Selles lootuses astub „Sõdur“ uuele teele. Toimetus.

Oleks soovitatav, kui igale sõdurile, kaitsewäe teenistusest lahkudes, jääks mälestus kaitsewäe ridades möödunuist õpeaastaist! Selleks wõib olla „Sõdur“
:: kogu aasta väljaande näol. ::

Kehalise kasvatuse ülesannetest sõjawäes.

A. Weiss.

Tehnika arenemisega on praegused sõjawäed suuresti muutunud. Sõjaline tegewus on paisatud tuhandete werstade pikkusele frondile. Wõitlus-abinõud on hirmsa häwitawa jõuga. Kuid tähtsamaks sõjariistaks on, oli ja jääb inimene. Tema käsutada on kõik tehnilised abinõud, tema õlgadel lasub kõik sõjaline raskus ja tema mõistusest, moraalsest ja füüsilisest jõust ripub ka sõja edukus. Sellepärast nõuawad praegused sõjapidamise tingimused sõjawäelasele suurt tahet ja tugewat jõupingutust, et enesekaitset kindlustada.

Suurt moraalselt jõudu omades ja kehaliselt tugew olles, on kergem neid hingelisi wapustusi üle elada, kannatada kõiksugu puudusi ja, takistusi kõrwaldades, sõda edukalt wõita.

Peale moraalse jõu on sõjalises tegewuses sama tähtis füüsiline jõud. Ei ole füüsilist jõudu, wastupidawust ega osawust, siis on pikad käigud ja manöwürid raskendatud. On organism nõrk, siis ei suuda ta tugewatele pingutustele wastu panna, waid wariseb kokku. Wõidab see, kes moraalselt ja füüsiliselt tugewam, muidugi kui teised tingimused ühed.

Neid omadusi, moraalselt ja füüsilist jõudu, sõjawäelases kaswatada ja edasi arendada on kehalise kasvatuse peaülesanne.

Sõjawäelase moraalne ettevalmistus kehalise kasvatuse abil seisab 1) distsipliini ja 2) psüko-loogiliste omaduste kasvatuses.

Kehalised harjutused ja mängud on paremaks abinõuks inimese distsiplineerimiseks. Ühed harjutused õpetawad korrapäraselt keha-liikmete ja keha kui terwiku üle walitsemata, kuna teised, seades üldiselt eesmärgi, õpetawad üheskoos tegutsema, nõudes enese algatust, kollektiivset distsipliini, seltsimehelikkust ja ühistunnet.

Psüko-loogilises küljest on tarwilik sõjawäelases arendada: julgust, tahet, meelteterawust ja tähelpanu.

Kõik need omadused on lähedelt üksteisega seotud, nii et ühe arenemisega areneb ja täieneb ka teine.

Meie keha on koldeks kõiksugustele instinktidele, tunnetele ja tahetele. Sellepärast peame esiteks endi orgaanide üle walitsemata õppima, mis

on esimeseks tingimuseks kindla iseloomu wäljaarendamiseks.

Moraalselt jõudu wõime kaswatada niisuguste harjutustega, millel on kindel praktiline eesmärk. Neis harjutustes, et eesmärgi saawutada, tulewad wabalt esile waimline ja füüsiline jõud ja anded.

Niisugused harjutused nagu wehklemine, hüpped, jooksud, takistuste wõitmine, ujumine, suusatamine, maadlus, mängud harjutuste ja wõistluste näol on noorte omased, sest siin on neil laialdane wõimalus endi ülekeewale füüsilisele ja waimlisele jõule rahuldust leida.

Füüsiline ettevalmistus seisab selles, et sõjawäelast kehaliselt wiimase wõimaluseni wälja arendada.

Füüsilist ettevalmistust wõime kahest küljest waadelda: 1) anatoomilisest ja 2) füsioloogilisest.

Anatoomilisest seisukohast wälja minnes, soowime sõjawäelases näha normaal kenasid keha worme, lihagruppe, proportsioone jne., mis on sitked, tugewad ja wõimsad.

Füsioloogia on teadus, mis inimelundite elawat tegewust, ainet wahetust, liikumist jne. tundma õpetab. Füsioloogiliselt peame nõudma, et need sitked ja wõimsad lihaksed ja inimelundid ka keemiliselt, witaalselt, eluwõimsad oleksid, wäiksema kulu juures rohkem kineetilist jõudu suudaksid anda.

On sõjawäelane füüsiliselt, anatoom. ja füsioloog. hästi arenenud, siis suudab tema organism ka wälisele mõjudele, haigustele ja pingutawale tööle kahjuta wastu panna.

Kõik eelpool esitatud andmed näitawad, et kehalise kasvatuse eesmärk ja ülesanne on ettevalmistada teguwõimsat sõjawäelast. Sellest seisukohast wälja minnes, tuleb kehalistest harjutustest walida ainult need, millel on praktiline tähtsus sõjawäes, mis abinõuks normaalse jõu kasvatamises ja füüsilise wastupidawuse arendamises. Näit. arendawad suusatamine, wehklemine, ujumine ja wisked füüsilisi ja waimlisi omadusi, kuid ühes sellega on nad ka tähtsad tegurid sõjalises tegewuses.

Harjutustest oleksid esimesel kohal järgmised: wõimlemine, wehklemine, kergejõustik, ujumine, suusatamine ja mängud.

Poks kaitsewäes.

Rusikas on loomulikult kaitseriistaks inimesele; tema tarvitamisel kaitseks ja spordis on igal ajal suur tähtsus olnud. Enne, kui inimene leidis kõige lihtsama sõjariista, tarvitata kaitseks omi rusikaid. Hiljem, harjutuse puudusel, kaotas inimene rusikate tarvitamise oskuse. Kuid ka praeguse kultuuraja inimene kasutab weel instinktiivselt rusikaid, kui häda sunnib oma nahka kaitsma. Wanad kreeklased ja roomlased hindasid iseäranis poksi. Wõitlejad loeti suurteks kangelasteks. Homeruse lauludest on leida kujukaid kirjeldusi wõistlustest, mis annawad tunnistust poksi kõrgest arenemisest. Räägitakse, et poks on tekkinud Trooja linna piiramise ajal, millega kreeklased pikal piiramise kestusel on püüdnud waba aega mööda saata. Sellest ajast peale sai poks kreeklastele ülitarwilikuks ja armsaks spordiks, oli tar-

witusel kõigil suurematel pühadel, olümpiaadidel, usulistel pidustustel jne. Sõjaliseks otstarbeks kasutati poksi tol ajal jõu, julguse ja osawuse arendamiseks. Wõitluste jaoks olid omad kindlad reeglid, kuna poksi õpetajateks wõisid olla kõige paremad wõitlejad. Tunnid ja training wiidi läbi väga täpselt ja waljult. Peale otsekoheste poksi harjutuste pidid õpilased weel wõimlema, paenutama rauda, taguma liiwa-kotti jne. Wõitlust peeti kätega, jala löögid olid keelatud ja loeti teotuseks. Käte pandi iseäralised kindad. Need olid sõrmelaised rihmad, mis mähiti ümber käte kuni küünarnukini. Rihmade külge olid kinnitatud naelad. Poksimise ajal ei kantud mingisuguseid riideid — ainult niude ümber oli wöö. Kindlaks määratud rounde, nagu praegu, tol ajal ei olnud, waid wõideldi kuni üks wastastest puhke aega palus.

Nüüd, kus wõideldakse pehme karwadega topitud kinnastega, kus ühe roundi jooksul sajad lööke tehakse, on wõistlus sootu teistsuguseks kujunenud.

Praegusel ajal on poks kõrgel järjel Inglismaal ja Ameerikas, kus ta ammu on saanud juba rahvuslikeks spordiks; neile järgneb Prantsusmaa. Inglise maa- ja meriwäes hinnatakse poksi kui enesekaitset väga kõrgelt. Inglesed korraldavad igal aastal sõjawäes eriwõistlused poksis („Army and Navy Boxing Championship“), millest ohwiterid ja sõdurid rohkelt osa wõtawad. Ka nende waimulikud (õpetajad) on suured poksi poolehoidjad.

Ka meil on poksimine wiimasel ajal hoogu wõtnud. Kuid paljud waatawad poksi peale wiltu — tähendades, et ta olla „kaklemine“ ja nimetawad teda tooreks spordiks. Nad unustawad seal juures, et ka poksil, nagu igal teisel wõistlus-spordil ja mängul, on omad kindlad määrused. Tehku nad ise üks kordki selle uue spordiga katset, et wõiksid isiklike kogemuste põhjal poksi üle otsustada. Kuid nad ei wõta seda waewaks, waid peawad seda enesele haawawaks.

Et teised rahwad poksist suurt lugu peawad ja kõik suur riigid on teda eneste kaitsewäkke wiinud, siis peab temal selleks ka iseäralised eelistused olema, eelistused, mis tungiwalt nõuawad tema wiimist ka meie kaitsewäkke.

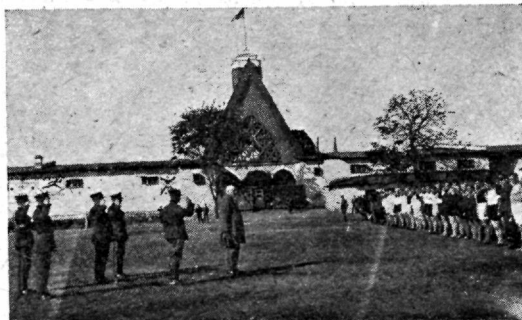
Nende eelistuste üle räägib Ameerika sõjawäe poksi-juhtkirj: „Poks nõuab kõrgel määral waimlist pingutust, osawust, keha walitsemist ja annet, et lihasjõudu õigel momendil kiire otsustamisega maksma panna. Ta nõuab ka julgust, südidust, külmawerelust ja enese usaldust. Poksi eesmärgiks on wastase wõitmine, kes oma ajusid ja jõudu samuti pingutab. Kaitsewäelaste kasvatamisel on poksil suur tähtsus, sest ta arendab neis tahet ja annet tõelisele wõitlusele. Sõjawäelane peab oskama omi rusikaid samal otstarbel tarwitada, kui püssi ehk muid relwu, millega ta warustatud. Kehalise üleoleku tundmine äratab tungi waenlaste juurde minna ja teda wõita. See ürgajaline loomusund wiib inimest wõitluse palawikus rohkem edasi, kui lootus oma relwade ehk abiwäe peale. Kõige esiteks peab sõduril enesesse usaldust olema“.

Nende omaduste arendamiseks on poks kohasem, kui ükski teine spordiharu. Temaga on seotud ka kõige kergemate harjutuste puhul tõsine wõitlus; see just teebki teda sõjawäelastele väga tähtsaks. On täiesti wale arusaamine, kui arwatakse, et poks ei ole muud midagi, kui põhjalik löökide andmine, mis nõuab suurt toorest jõudu. Poks on kunst ja isegi suurtsugu kunst. Üheski spordis ei tule inimline ja waimline külg nii esile, kui siin. Poksimine on sport, mis mitte ükski inimest füüsiliselt ei arenda, waid ka tema sisemisi omadusi sunniwiisil kaswata. Niisama ekslik on ka arwamine, et poks tooreid instinkte loob. Poks on suuremeelne sport. Tema arendab mõistust enesekaitseks ja suuremeelust. See käib tublide poksijate kohta, kuid mitte nende wäheste wäljarawatute kohta, keda igas spordiharus leida ja kes endile häbiks on.

Poksi wõib wõrrelda täägiwõitlusega. Kuid ta nõuab kõrgemal määral waimlist pingutust, osawust, pealetungimist ja julget otsusewõimet, et wõitluses wõitjaks jääda. Poksi oskus wõimaldab omi wõimeid tunda, nende peale loota, wastase wigu leida ja neid ära kasutada. Kiire ettekujutus, külmawerelus, wastupidawus, südidus, hästi arenenud keha ja kõrge arusaamine spordist — on tubli poksija omadused.

Poksil kui lõbustusel ei ole wõrdset spordiala. Oietj ja hästi rajatult oleks tema ka meie

Üleriiklised kaitsewäe spordiwõistlused 3—7. sept. s. a.

Kaitseminister sportlasi terwitamas.

kaitsewäes armsamaks ajawiiteks sõduritele. Wäike arw wõitlejaid wõiwad sadasid pealtwaatajaid poksi lõbustada. Ühes sellega esitan inglase kogemused, kuidas sõjawäelased endid peale poksiwõistlusi ülewal peawad. Kapten Johnstone kirjutab selle kohta järgmist: „Ma olen sagedasti tähele pannud, et poksiwõistlustelt tulles inimesed endid rahulikult ja korralikult ülewal peawad: palju rahulisemalt, kui mõnest muust lõbustus-kohast tulles. Näituseks, kontserdilt tulles — paljud laulawad, wilistawad ehk püüawad mõningaid meloodiaid järele ümiseda. Kuid peale poksiwõistlust ei ole ma märganud kellegiski tungi nähtu korrata. Tubli wõistlus on rõõmistawaks silmapilguks ja, ma usun, ümbrik läheb kinni, niipea kui tagajärg saawutatud. Peale seda paistawad kõik teised asjad pealtwaatajatele igawad ja meeleolu langeb natuke alla nulli“.

Poksimine on väga hädaohtlik, ültewad tema wastased. Tõsi küll. Kuid tuleb ikkagi wahet teha poksi kui spordi ja poksi kui elukutse wahel. Wiimane on loomulikult hädaohtlikum. Teda wõiwad ainult need harrastada, kes ennast selle wastu kauemat aega ette walmistanud. Aga poksi kui sporti wõib igaüks harjutada, ilma et terwis selle all kannataks. Terwisliselt mitte kõlbulikud peawad muidugi poksist eemale hoidma. Tubli juhataja puhul on õnnetused ja üleastumised takistatud.

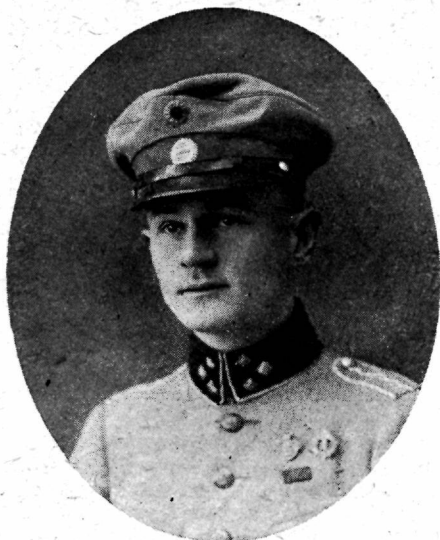
Jiu-jitsu poolehoidjad loodawad temast inimesele sama kasu, kui poksistki. Kuid siin wõib õigusega kahelda. Jiu-jitsu oskus peab wõimaldama ka kehaliselt nõrkadele tugewamat wastast wõita. Ta on esimeses järjekorras enesekaitse, kuna poksimine aga pealetungimise wõitlus. Wiimane on meie eestlastele kohasem. On tõesti kasulik tunda mõned jiu-jitsu wõtted enesekaitseks ja iga sõdur peaks nad täiesti omama. Kui meie aga niikaugele läheme, et hakkame wõtteid õpetama, kuidas laskeriista kahjutaks teha, siis peab oletama wastase lollust, milles seisabki jiu-jitsu iseäraldus.

Raskused, mis takistawad poksi wiimist kaitsewäe õppusesse, on tõesti suured, kuid nad ei ole wõitmatud.

Esimeseks takistuseks on aja puudus. On mitmelt poolt kuulda kaebusi, et spordi tõttu jääb aeg muiks õppusteks lühikeseks. See ei ole kaugelgi põhjendatud.

Teiseks puudub tarwilisel määral raha poksi kinnaste ostmiseks. See on wastuwaidlemata

Wabadusristi Kawalerid.

Kapten Einar-Paul-Muni Lundborg.
(Eesti wabadussõjast osavõtnud Rootsi wabatahtlik)
Wabaduse Risti II liigi 3. järgu kawaler.

Sündis 1894 a. Indias, Calcutta linnas, kus tema isa missionääriks oli. Pärit Upsala linnast. Üldise hariduse sai Upsala ülikoolis; sõjawäelise hariduse ratsawäe koolis, mille lõpetas 1914 a. Pärast sõjakooli lõpetamist määrati teenistusse ulaanide rügementi. 1918 a. ülendati leitnandiks. Soome wabadussõja lahtipuhkemisel astus wabatahtlikult kindral Mannerheimi korpusse, kus wõttis osa mitmest lahingust.

Hiljem komandeeriti kindr. Mannerheimi juurde adjutandiks.

Soome wabadussõja lõpul sõitis tagasi kodumaale Rootsi. Kui Rootsis wabatahtlikke Eesti wabadussõjast osavõtmiseks üles kutsuti, oli leitnant Lundborg üks esimestest, kes Rootsi wabatahtlikkude korpusse astus. Oli wabatahtlikkude korpuse ülemal, major Muthander'il, korpuse moodustamisel abiks. Wõttis korpusega kompani ülemana osa lahingutest Narwa väerinnal. Lahkus korpusest 1919 a. kewadel ja astus l/r. soomusrong Nr. 2 peale, kust hiljem soomusautode kolonni teenistusse üle läks ja s.-auto „Kalewipoja“ ülemaks määrati. 1919 a. aprillis ülendati eriliste teenuste eest Eestis alam kapteniks, juunis 1919 a. wahwuse ja erilise kiiduwäärt teenistuse eest — kapteniks. S.-auto „Kalewipoega“ juhatas kuni wabadussõja lõpuni. Augustil 1919 a. lahingutes Pihkwa all sai kahuri löhkemisel käest raskesti haawata. Wabadussõjas üles näidatud wahwuse ja Eestile ilmutatud teenuste eest on kapten Lundborg'ile Wabariigi Walitsuse poolt annetatud II liigi 3. järgu Wabaduse Rist.

1920 a. juunil lahkus kapten Lundborg Eesti kaitsewäe teenistusest ja sõitis tagasi oma kodumaale Rootsi.

Peale Wabaduse Risti on kapten Lundborg'il veel Raudrist I ja II kl., Soome Walge Roosi 2. kl. komanderi rist ja wahwuse medaal.

Kapten Hermann Stockeby.
Wabaduse Risti II liigi 3. järgu kawaler.

Pärit Järwa maakonnast Weinjärwe wallast. Sündis 8/21. septembril 1895 Tallinnas.

Üldhariduse omandas Tallinnas „Hansa-koolis“ ja „Peetri-realkoolis“.

1913—1915 a. teenistuses korrespondendina ja kalkulaatorina elektromootoride alal A./S. „A. E. G.“ Peterburis.

Septembri kuust 1915 a. teenistuses Wene sõjawäes. 12. märtsil 1916 a. lõpetas Põhja wäerinna lipnikkude kooli Gathshinas. Ilmasõja kestwusel Wene sõjawäes teenis kompani ülemana ja rügemendi adjutandi kohuste täitjana.

1917 a. wõttis osa Eestlaste organiseerimise tööst Soomes, olles Wiiburi Eesti sõjawäelaste seltis juhatause liikmeks

2. detsembrist 1917 a. Eesti rahvuslises sõjawäes Tallinna 3. jalgwäe rügemendis. Siin teenis kuni Eesti wäeosade likwideerimiseni Saksa okupatsiooni wõimude poolt.

Wabadussõja algul 11. nowembrist 1918 a. oli tegew Tallinnas „Kaitse-Liidu“ organiseerimisel III jaoskonna ülema abina. 10. aprillil 1919 a. 3. jalgwäe rügemendis I. kompani ja pärast 3. pataljoni ülemaks. Wõttis osa kõigist rügemendi lahinguist Nõukogude-Wene ja Saksa-Landeswehri wastu.

1923 a. juuli kuus lõpetas alalise wäe ohwitseride kursused.

Praegusel ajal teenib 3. kuulipildujate kompani ülemana 7. jalgwäe rügemendis.

Lahingus Landeswehri wastu Ronneburgi juures (Wõnnu all) ülesnäidatud wahwuse eest on temale annetatud II liigi 3. järgu Wabaduse Rist.

õige. Meil ei ole võimalik sõjaväele suuremal arvul poksikindaid muretseda, nagu seda teised riigid teevad. Kuid raha mõne paari harjutuskinnaste ostmiseks ikkagi wist jätkub. Osalt on ka mõnedel osadel poksikindad juba muretsetudki.

Kolmandaks on õpejõudude puudus. See on poksi kaitsevärke wiimisel kahtlemata suurim takistus. Et seda siski läbi wiia, on alguses tarvilik ette valmistada väikest hulka õpetajaid, kes

siis tööd edasi jätkawad. Selleks peab walima nii kehaliselt kui waimliselt kohased isikud. Nende õpetamiseks wõiks ka ära kasutada spordi seltside tüsedamaid õpejõude.

Lükatakse aga poksi kaitsevärke wiimine pikema aja peale edasi, siis on võimalik teda wabatahtlikult harrastada ka praegugi, ja teda peab igatpidi toetama, aga mitte milgil tingimusel pütama takistusi teha.

Tankide praegune areng.

Läinud sõjas tunti kolme tüüpi tanke: kergeid, keskmisi ja raskeid.

Rasked (Inglise) ja keskmised (Prantsuse) tankid, kes esikorda sõjawäljale ilmusid Lääne wäerindel 1916 a., tõrjuti 1918 a. algul uuesti ilmunud kerge prantsuse Renault tanki poolt täiesti välja. Prantsuse sõjaväes tarwitakse praegu ainult kergeid Renault tanke.

Toome allpool lühikese kokkuwõtliku ülewaate tankide praegusest arengust Lääne riikides ja Ameerikas.

Ohwitserid, allohwitserid ja sõdurid, tutwustage ja äratage huwi „Sõduri“ wastu oma sõprade ja tuttawate ringkondes!

4. Meeskond:

a) Wäiksed tankid — 1 mees, kes on ühel hooil tanki ülemaks, sõidujuhiks ja relwade käsitajaks.

b) Kerged tankid — 3 isikut: tanki ülem, sõidujuht, relwade käsitaja.

c) Keskmised tankid — tanki ülem (ohwitser), sõidujuht, tagawara sõidu juht (montöör), 4 meest kahurtoimkonnaks, 8 meest raskete-kuulipildujate toimkonnaks wõi 2 meest kahurtoimkonnaks ja 12 meest raskete-kuulipildujate toimkonnaks ning

**„Sõdur“ tungigu ka maale —
:: alewikku ja tallu! ::**

1. Suurus. Ehituse poolest wõib eritleda nelja tüüpi tanke:

a) Wäiksed (sisalikusarnased), mis oma ehituse poolest wiimases sõjas tuttawaks saanust Prantsuse Renault tankidest veel tundawalt vähemad;

b) Kerged tankid, Prantsuse Renault tankide suurused;

c) Keskmised tankid, mis omalt suuruselt sarnanewad umbes sõjaaegse Inglise raske ja Saksa A. 7. V. tankile ja

d) Rasked tankid, mis wastawad umbes läinud sõjaaegse Saksa K.-tankile (150 tonni).

2. Raskus, ühes arwatud relwad ja meeskond. Kui eritleda ülal tähendatud nelja tankide gruppi raskuse poolest, siis saame järgmised arwud:

a) Wäiksed tankid — raskus alla 10 t.

b) Kerged tankid — raskus kuni 16 t.

c) Keskmised tankid — raskus kuni 70 t.

d) Rasked tankid — raskus üle 70 t.

3. Relwistus. Relwistatud on need tankide tüübid järgmiselt:

a) Wäiksed tankid: 1 kerge-kuulipilduja wõi 1 kerge kahur (rewolwer-kahur), kaliiber umbes 3,7 cm.

b) Kerged tankid: 1 raske-kuulipilduja wõi 1 pöördtorni asetatud kahur, kaliiber 5,7—7,5 cm.

c) Keskmised tankid: umbes 2 kahurit, kaliiber 7,7 cm. ja 4 rasket kuulipildujat wõi 1 kahur ning 6 rasket kuulipildujat.

d) Rasked tankid: umbes 4 kahurit, kaliiber vähemalt 7,5 cm. ja 4—6 r.-kuulipildujat.

1 mees sideteenistuseks — kokku 16 kuni 18 meest.

d) Rasked tankid — tanki ülem, sõidujuht, 3 montööri, mille hulgast üks tühtlasi ka tagawara sõidujuhiks, 8 meest kahurtoimkonnaks, 8 kuni 12 meest raskekuulipildujate toimkonnaks, kelle hulgast üks kahurjuhi ja teine kuulipildujate ülema abiks, 2 meest side teenistuseks — kokku 25—29 meest.

5. Soomus. Mis puutub soomusesse, siis peab tähendama, et wiimane on wõetud ainult niisuguse paksusega, et kaitsta meeskonda lahingus ainult jalgwäe tule eest; tema paksus on umbes 22 mm. Katsed tanke veel paksema soomusega katta näiwad olewat teostatatawad. Peetakse tõenäolikuks, et meeskonda on võimalik kaitsta ka 5,7 cm. kahurite tule eest, mis wõimaldub, tehes soomusplaatide küljed liusemaks ja tarwitades soomuseks kõwemat terast.

Juba keskmiste tankide kiirus näib olewat kaunis suur. Et nemad, nagu kuulub, 60 km. tunnis ära sõita wõiwad, on täiesti tõenäollik.

Keskmised tankid käiwad tänawail ja kndla pinnaga maaalal keskmiselt tunnis ära 30 km., lahingväljal 10—20 km. Wõib öelda, et kõikidel praegustel tankide tüüpidel, väljaarwatud ainult rasked tankid; on liikumise kiirus märksa suurem, kui ilmasõjaaegsetel.

Lüüline liikumise mehhanism võimaldab tankil wõita teel, liikumisel, ka suuremaid takistusi ja ujuwana tankina üle pääseda ka suurematest jõgedest ja wesikogudest.

„Militär-Wochenblatt“.

Kõrgem Sõjakeemiline kool Moskvas.

31. augustil s. a. lasti Moskwa kõrgemast sõjakeemilisest koolist välja 3 lend punawäe juhtkeemikuid.

Nimetud kooli ülesandeks on: 1) ettevalmistada kõigi wäeliikide keskmisi juhte keemiliste juhatajate ametikohustuste täitmiseks punawäe osades ehk juhtide kohtadele nimetamiseks sõjakeemilistes eriosades; 2) wäljatöötada lihtsamaid wõtteid punawäe õpetamiseks sõjakeemia asjanduse alal; 3) toimepanna kahurwäe komitee wõi liidu sõjarewolutsioonilise nõukogu juures olewa keemilise asutuswahelise nõupidamise ülesandel wõi omal algatusel igasuguseid katseid ja uurida uuemaid ülesleidusi sõjakeemia alal.

Sõjakeemiliste juhtide teadmiste täiendamiseks korraldatakse kooli juures iseäralisi täiendamis-kursusi.

Kool koosneb: 1) õpeosakonnast; 2) päda-googilisest nõukogust; 3) riwiosast; 4) tehnilisest osakonnast; 5) õpekatse keemilisest meeskonnast; 6) asjaajamisosakonnast; 7) sanitäär osast ja 8) klubist.

Kooli wõetakse vastu kõigi wäeliikide punawäe juhte, mitte kõrgemaid kui kompani ülemaid ja neile wastawaid, kes lõpetanud nõukogude normaali sõjakoolid (3—4 aastase õpekursusega) ehk 2-se astme ühised töökoolid, mis wastawad enam wähem endistele keskkoolidele; sisseastujatel peab olema 2 aastane riwistaash ja wastaw attes-

tatsioon; wastuwõtmise sünnib erikatsete kaudu. Kõik sisseastujad kuuluvad iseäralise poliitilise wastuwõtmis-rewideerimise komisjoni kontrolli alla.

Õpekursuse kestvus on üks aasta.

Kooli ülemaks on praegu sõjakeemik Awinowitski.

Tähendatud kool on praegu nõukogude liidus kõrgemaks sõjakeemiliseks õpeasutuseks.

Kõrgema haridusega sõjakeemikute-eriteadlaste ja inseneeride ettevalmistuseks kawatsetakse punawäe keskwalitsuse poolt asutada kahurwäe ja meriwäe akadeemia juures sõjakeemilised osakonnad. Peale selle luuakse tähentud otstarbeks tehniliste ülikoolide juures sõjakeemia õpetoolid.

Alamaid sõjakeemilisi juhte valmistatakse ette sõjakeemilise õpekatse üksikus pataljonis Moskwas ja sõjaringkondades wäeüksuste juures korraldatawatel erikursustel.

Kooli kuulajate seas isetegewuse äratamiseks keemiliste küsimuste uurimiste vastu on kooli juures kujundatud sõjaakadeemia (kindralstaabi akadeemia) juures olewa sõjateadusliku seltsi sõjakeemiline osakond, kuhu kuuluvad kooli õpetlased keemikud, poliitilised juhatajad ja kuulajad. Õpetlaste-keemikute juhatusel teostatud kooli kuulajad nimetud sõjateaduslikes asutuses mitmesuguseid iseseiswaid uurimistöid keemia kasutamise alal sõjalisteks ja majandus-kultuurilisteks otstarweteks.

M.

Sõjawäelised teated wälisriikidest.

Saksamaa.

Spordist Saksa sõjawäes.

Saksa 14. jalgwäe rügemendi spordipeost, mis käesolewal suwel korraldati, wõtsid osa 400 wõistlejat. Mõned wõistluse tagajärjed olid wäga head. Toome neist mõned:

100 m. jooks: 1 ül. jäg. Brenner — 11,1 sek.;
3000 m. „ 1 kapr. Auberle — 9 min. 2 sek.
Kaugushüpe: 1 allohw. Weingärter — 6,02 m.
Granaadiwiske: 1 allohw. Schwenger — 52,5 m.
Teatejooks 4×100 m.: I komando 46,2 sek.,
II kom. — 48 sek., III kom. 48,1 s.

Teatejooks 5×100 m.: I kom. — 58,2 sek.,
II kom. — 60,1 sek.

Teatejooks 2500 m. (32×100 200): I kom. —
5 min. 3 sek. A. W.

Prantsusmaa.

Ilmasõjapidamine läks Prantsusmaale maksma 220 miljardi franki. Kahurite walmistuseks kulu-tati 40 miljardi, sõdurite perekondade toetami-seks 19, üldise sõjawäe walitsemise peale 20, toi-dustamiseks 22 ja riigiwõla tasumiseks 25 miljardi franki. Ilmasõja lookul oli mobiliseeritud 89% kõigist Prantsusmaa meeskodanikkudest. E. M.-s.

Prantsuse sõjawäe manöwrid.

Manöwritest wõtawad osa 400 lennukit.

Times'i teatel on 2 skp. alganud Prantsus-maal suuremad sõjawäe manöwrid. 20-da armee korpusel kindral Penet juhatusel, kelle käsutada on veel kindralite Simoni ja Mandelon'i juhatusel 11-nes ja 43 diwiisid, on manöwrite üldise kawa järele ülesandeks teostada wastupanu waenlasele,

mis kujutab enesest Marokko wägesid. „Waenlast“ juhatab diwiisi kindral Berthelot. Tema on ühtlasi ka kogu manöwrite käigu juhtija ja 20-le korpuse-le lahendamiseks antawate probleemide üles-seadja. Kindral Penet'il on käsutada ainult üks eskadrill lennuwäge, kuna „waenlase!“ on seda terwelt 40 eskadrilli, peale selle veel hulk rekog-nostseerimise, wõitluse ja pommitamise lennukid, ühtekokku 400 lennukit. Seda lennukite diwiisi juhatab kindral de Vaulgrénant.

Manöwrite kawas on ettenähtud õõ rännakud, rännakud läbi metsade, üleminekud jõgedest, sildade ehitamised ja õhu kallaletungimised.

Üheks peaülesandeks manöwreeriwatel wäge-del on „waenlase“ lendurite tähelpanu east holdu-mine. Kindral Berthelot'i staap asub Sarreguemin-es, Bitch'i läheduses. Kindral Penet'i wäed koosnewad jalgwäest, kahurwäest, ühest tankide pataljonist, silla ehitajatest ja raadio telegrafisti-dest. J. A.—n.

Inglismaa.

Qued lennuwäe baasid. Inglise lennuwägi (R. A. F.) on asutanud järgmised uued lennujaamad ja baasid: merilennu jaamad — Torquay'sse, New Romney'sse ja Seaton Carew'isse; õhupallide baasid — Tipnov Kite'i ja Shewress Kite'i; aerodroomid — Guston Road'i (Dover) ja New Holland'i (York).

Inglise laewastiku kaotused ilmasõjas. Ing-lise laewastik on ilmasõja kestwusel kaotanud 154 laewa. Nendest olid: 13 lahinglaewa (battleships), 3 soomusristlejat (battlecruisers), 13 ristlejat (cruis-ers), 6 kerget ristlejat, 64 miinipaati ja 54 weea-lust paati. Abilaewu — 815, nendest 244 töölaewa ja 246 traalerit (trawlers). E. M.-s.

Lennukite wastase kaitse korraldus Ühisriikides.

„La France Militaire“ teadetel korraldavad Ühisriikide sõjawäelised võimud tõsiselt kaitset lennukite vastu. Relwad, milliste abil nad seda kindlustada loodavad, on järgmised: kauge laskeulatuse ja väga suure laskekiirusega kuulipilduja, suure algkiirusega rewolwer-kahur ja kahur, mis lubaks wõidelda nii lennukite, kui ka juhtivate aerostaatide vastu, ükskõik missugusel kõrgusel nad ka ei oleks.

Kuulipilduja laskekauguse tõstmiseks on ameeriklased suurendanud tema toru (raua) pikkust 30 kaliibri pealt 50 kaliibri peale. Praegu on neil see uus mudel katsetel. Nad loodavad kätte saada kaugust kuni 8000 meetrini, kusjuures laskekiirus oleks 500 lasku minutis. Lintidesse tahetakse panna iga 20 padruni peale üks lendjoont märki kuul, mis lubaks jälgida tabawust. Nimetatud kuulid oleksid nähtawad päewal kuni 2500 meetrini ja öösel kuni 1800 meetrini

Suure alg- ja laskiirusega rewolwer-kahur oleks 37 m/m. kahur, ümbermuudetuna kuulipildujaks. See sõjariist on praegu konstrueerimisel. Ta peaks andma umbes 100 lasku minutis. Tema mürsk, lõhkew pomm, peaks olema warustatud

wäga tundeliku süütajaga, nõnda et iga vähemgi tõke, olgu see kas wõi aerostaadi riie, plahwatust tekitab. Selle relwa kasulik laskekaugus oleks 6 kilomeetrit. Tabawuse jälgimiseks tulistaks ta lendjoont märkiwate mürskudega, mis oleks nähtawad kuni 3 kilomeetrit. Neride kahurite laskekiiruse tõstmiseks tahawad ameeriklased neid nelja kaupa kokku liita ja et kõigi nelja kahuri peale üks ainus juhataja tuleks.

Suure algkiirusega kahur on mõeldud 76,2 m/m kaliibriline. Ta aseneks liikuwa lafeti peal, mis wõimaldaks laskmist iga aasimuti all ja mida wõiks wedada ja ümburpaigutada automobiili abil. Selle kahuri laskekiirus oleks 15 lasku minutis; tema laskekaugus 12 kilomeetert. Senini tehtud katsed on annud kõige paremaid tagajärgi.

Relwaks, mille abil wõiks wõidelda suurtel kõrgustel olewate lennumasinatega, oleks suurekaliibriline (11,9 cm) kahur, mis nagu eelminegi, wõimaldaks laskmist iga aasimuti all. Ameeriklased kiirustawad selle kahuri konstrueerimist. Nad loodavad, et tema püstjooneline laskekaugus wõib ulatada üle 9 kilomeetri. Joter.

Üleriiklised kaitsewäe laskewõistlused.

18—21. aug. s. a. peeti ära üleriiklised kaitsewäe laskewõistlused.

Toome allpool selle tagajärjed.

Wõistlustest osawõitnud wäeosade saawutus wintpüssidest laskmisel. („L. E.“ § 165).

Punkte auhindade eest said: 6. jalgw. rügement A klassis 83, B klassis 15, C I klassis 31, C II klassis ükski osawõtjatest auhinda ei saanud. D klassis 19, kokku auhindade eest 148, punkte eelwõistlustel oli 223, kogu saawutus punktides 371; Sojawäe ühendatud õpeasutused: A kl. lõppwõistlustest osawõtjad ei olnud, B kl. 23, C I kl. 38, C II kl. 23, D kl. 25, kokku auhindade eest 99, punkte eelwõistlustel oli 176, kogu saawutus punktides 275; 3. diwiisi õpekompani A kl 17, B kl 54, C I kl. lõppwõistlustest osawõtjad ei olnud, C II kl. lõppwõistlustest osawõtjad ei olnud, D kl. 6, kokku auhindade eest 77, punkte eelwõistlustel oli 184, kogu saawutus punktides 261; 1. jalgwäe rügement A kl. osawõtjad ei olnud, B kl. ükski osawõtjatest auhinda ei saanud, C I kl. ükski osawõtjatest auhinda ei saanud, C II kl. ükski osawõtjatest auhinda ei saanud, kokku auhindade eest 38, punkte eelwõistlustel oli 152, kogu saawutus punktides 190; Sakala jalgwäe rügement A kl. osawõtjad ei olnud, B kl 8, C I kl. ükski osawõtjatest auhinda ei saanud, C II kl. ükski osawõtjatest auhinda ei saanud, D kl. ükski osawõtjatest auhinda ei saanud, kokku auhindade eest 8, punkte eelwõistlustel oli 169, kogu saawutus punktides 177; 10. jalgwäe rügement A kl. osawõtjad ei olnud, B kl. ükski osawõtjatest auhinda ei saanud, C I kl. 8, C II kl. 8, D kl. 20, kokku auhindade eest 36, punkte eelwõistlustel oli 132, kogu saawutus punktides 168; 1. soomusrongide rügement A kl osawõtjad ei olnud, B kl. ükski osawõtjatest auhinda ei saanud, C I. kl. osawõtjad ei

olnud, C II 31, D kl. ükski osawõtjatest auhinda ei saanud, kokku auhindade eest 31, punkte eelwõistlustel oli 132, kogu saawutus punktides 163; 2. jalgwäe rügement A kl. osawõtjad ei olnud B kl. ükski osawõtjatest auhinda ei saanud, C I kl. 8, C II kl. ükski osawõtjatest auhinda ei saanud, D kl. ükski osawõtjatest auhinda ei saanud, kokku auhindade eest 8, punkte eelwõistlustel oli 126, kogu saawutus punktides 134; 2. diwiisi õpekompani A kl. osawõtjad ei olnud, B kl. osawõtjad ei olnud, C I kl. osawõtjad ei olnud, C II kl. ükski osawõtjatest auhinda ei saanud, D kl 12, kokku auhindade eest 12, punkte eelwõistlustel oli 116, kogu saawutus punktides 128; 7. jalgwäe rügement A kl. osawõtjad ei olnud, B kl. ükski osawõtjatest auhinda ei saanud, C I. kl. ükski osawõtjatest auhinda ei saanud, C II kl. ükski osawõtjatest auhinda ei saanud, D kl. 6, kokku auhindade eest 6, punkte eelwõistlustel oli 111, kogu saawutus punktides 117; Ratsarügement A kl. osawõtjad ei olnud, B kl. osawõtjad ei olnud, C I kl. 15, C II kl. ükski osawõtjaist auhinda ei saanud, D kl. 6, kokku auhindade eest 21, punkte eelwõistlustel oli 88, kogu saawutus punktides 109; 1. diwiisi õpekompani. A kl. osawõtjad ei olnud, B kl. osawõtjad ei olnud, C I kl. osawõtjad ei olnud, C II kl. osawõtjad ei olnud, D kl. ükski osawõtjatest auhinda ei saanud, kokku auhindade eest — ükski osawõtjatest auhinda ei saanud, punkte eelwõistlustel oli 108, kogu saawutus punktides 108; 2. soomusrongide rügement A kl. osawõtjad ei olnud, B kl. ükski osawõtjatest auhinda ei saanud, C I kl. osawõtjad ei olnud, C II. ükski osawõtjatest auhinda ei saanud, D kl. 6, kokku auhindade eest 6, punkte eelwõistlustel oli 83, kogu saawutus punktides 89; 5. jalgwäe rügement A. kl. osawõtjad ei olnud B kl. osawõtjad ei olnud, C I kl. ükski osawõtjatest auhinda ei saanud, C II kl. ükski osawõtjatest auhinda ei saanud, D kl. ükski osawõtjatest

auhinda ei saanud; kokku auhindade eest — ükski osawõtjatest auhinda ei saanud, punkte eelwõistlustel oli 88, kogu saawutus punktides 88.

Wõistlustest osawõtnud wäeosade saawutused K.K. laskmises („L.E.“ §165.),

Punkte auhindade eest said: 3. diwiisi õpekompani A kl. 50, B kl. 33, C kl. osawõtjaid ei olnud, kokku auhindade eest 83, punkte eelwõistlustel oli 48, kogu saawutus punktides 131; Sõjawäe ühendatud õpeasutused A kl. osawõtjaid ei olnud, B kl. ükski osawõtjatest auhinda ei saanud, C kl. 67, kokku auhindade eest 67, punkte eelwõistlustel oli 40, kogu saawutus punktides 107; 1. soomusrongide rügement A kl. 50, B kl. ükski osawõtjatest auhinda ei saanud, C kl. ükski osawõtjatest auhinda ei saanud, kokku auhindade eest 50, punkte eelwõistlustel oli 50, kogu saawutus punktides 100; 6. jalgwäe rügement A kl. ükski osawõtjatest auhinda ei saanud, B kl. 67, C kl. lõppwõistlustest osawõtjaid ei olnud, kokku auhindade eest 67, punkte eelwõistlustel oli 29, kogu saawutus punktides 96; 2. diwiisi õpekompani A kl. osawõtjaid ei olnud, B kl. ükski osawõtjatest auhinda ei saanud, C kl. 33, kokku auhindade eest 33, punkte eelwõistlustel oli 37, kogu saawutused punktides 70; 10. jalgwäe rügement. A kl. osawõtjaid ei olnud, B kl. ükski osawõtjatest auhinda ei saanud, C kl. ükski osawõtjatest auhinda ei saanud, kokku auhindade eest — ükski osawõtjatest auhinda ei saanud, punkte eelwõistlustel oli 24, kogu saawutus punktides 24; 2. soomusrongide rügement A kl. ükski osawõtjatest auhinda ei saanud, B kl. ükski osawõtjatest auhinda ei saanud, C kl. osawõtjaid ei olnud, kokku auhindade eest — ükski osawõtjatest auhinda ei saanud, punkte eelwõistlustel oli 19, kogu saawutus punktides 19; 7. jalgwäe rügement A kl. osawõtjaid ei olnud, B kl. ükski osawõtjatest auhinda ei saanud, C kl. ükski osawõtjatest auhinda ei saanud, punkte eelwõistlustel oli 19, kogu saawutus punktides 19; Sakala jalgwäe rügement A kl. osawõtjaid ei olnud, B kl. ükski osawõtjatest auhinda ei saanud, C kl. osawõtjaid ei olnud, punkte eelwõistlustel oli 7, kogu saawutus punktides 7; 1. jalgwäe rügement A kl. ükski osawõtjatest auhinda ei saanud, B kl. ükski osawõtjatest auhinda ei saanud, C kl. osawõtjaid ei olnud, punkte eelwõistlustel oli 4, kogu saawutus punktides 4; 1. diwiisi õpekompani A kl. osawõtjaid ei olnud, B kl. osawõtjaid ei olnud, C kl. osawõtjaid ei olnud, punkte eelwõistlustel oli — 0, kogu saawutus punktides — 0; 5. jalgwäe rügement A kl. osawõtjaid ei olnud, B kl. osawõtjaid ei olnud, C kl. osawõtjaid ei olnud, punkte eelwõistlustel oli — 0, kogu saawutus punktides — 0; 2. jalgwäe rügement A kl. osawõtjaid ei olnud, B kl. osawõtjaid ei olnud, punkte eelwõistlustel oli — 0, kogu saawutus punktides — 0.

Ruhindu said:

I. Laskmine wintpüssidest.

„A“ klass.

1.	N. leitn. Martin Meibaum	6. jalgw. rüg.	I auh.
2.	Major Aleksander Häelme	6. „ „	II „
3.	Kapten Arthur Sauselg	3. diw. õpek.	III „

„B“ klass.

1.	N. a. o. Aleksander Kits	3. diw. õpek.	I auh.
2.	Veltw. Karl Sarapik	3. „ „	II „
3.	N. a. o. Aleksander Mitt	6. jalgw. rüg.	} III „
4.	W. a. o. Johannes Woll	Sw. õpeasut.	
5.	Weltw. Jaan Rääbis	Sakala rüg.	} IV „
6.	N. a. o. Max Sprink	Sw. õpeas.	

„C“ klass.

1.	Kapral Rudolf Aps	6. jalgw. rüg.	I auh.
2.	Kadett Walter Künnapuu	Sw. õpeas.	II „
3.	Rms. Julius Liidres	Ratsarügem.	} III „
4.	Kadett Ewald Schmidt	Sw. õpeas.	
5.	Kapral Richard Detloff	10. j. rüg.	} IV „
6.	Rms. Alek. Mahlstein	2. „ „	

„CII“ klass.

1.	Rms. Martin Eksen	1. soomr. rüg.	I auh.
2.	Kadett Alfred Renno	Sw. õpeas.	II „
3.	Kapral Arnold Kikajon	1. jalgw. rüg.	} III „
4.	„ Arthur Lerch	1. „ „	
5.	„ August Kask	1. „ „	} IV „
6.	„ Jaan Nahku	1. „ „	

„D“ klass.

1.	Rms. Oswald Wiidik	6. jalgw. rüg.	} I auh.
2.	„ Aleks. Peetsmann	Sw. õpeas.	
3.	„ K. Kondratenko	10. j. rüg.	} II „
4.	„ August Setermann	2. diw. õpek.	
5.	„ Aug. Rosenblatt	Ratsarügem.	} III „
6.	„ Theodor Koel	3. diw. õpek.	
7.	„ Elmar Sikka	Sw. õpeas.	
8.	„ Oswald Seeba	7. jalgw. rüg.	
9.	„ Th. Reinbusch	2. soomr. rüg.	
10.	„ Mihkel Rikson	10. j. rüg.	

II. Laskmine k. klp.

„A“ klass.

1.	Kapten Arthur Sauselg	3. diw. õpek.	I auh.
2.	N. ltn. Alfred Rebane	1. soomr. rüg.	II „
3.	Kapten Aleks. Udikas	1. „ „	III „

„B“ klass.

1.	Weltweebel August Tiit	6. jalgw. rüg.	I auh.
2.	N. a. o. Gustaw Olaaser	3. diw. õpek.	II „
3.	„ „ „ Jüri Kirstein	6. jalgw. rüg.	III „

„C“ klass.

1.	Kapral August Peeberg	Sõjaw. õpeas.	I auh.
2.	„ Joh. Waalman	2. diw. õpek.	II „

3. üleriiklised kaitsewäe spordiwoistlused.

Käesolewa aasta üleriiklised kaitsewäe spordiwoistlused, nõnda nimetatud „spordi nädal“, mis 3–8. sept. s. a. Tallinna garnisoni spordi komisjoni poolt Tallinnas korraldati, kujunesid üheks suuremaks sündmuseks kaitsewäe elus. Spordi nädala kawa oli õige mitmekülgne; siia oli koondatud harilikud kergejõustiku numbrid, ujumine

wabalt ja rakmetes, wehklemine täakide ja espadronidega, sõjawäe mitme- ja meeskonnawoistlused, diwiiside waheline jalgpalli woistlus ja esimene maadewaheline jalgpalliwoistlus Läti-Eesti kaitsewäe wahel. Kergejõustiku woistlused, jalgpall ja wehklemise lõpuwoistlused wiidi läbi, S. S. „Kalew'i“ ja W. S. „Spordi“ wäljal, mitme- ja meeskonna-

wõistluses püssidest märkilaskmine Sw. ü. õpeasutuse lasketiiris ja ujumiswõistlused Piiritall S. S. „Kalewi“ basseinis. Wõistlustest wõtsid osa üle 300 sõjawäelase. Wõistluste kordaminekut ja üldist meeleolu kogu wõistluste ajal tõstsid suuresti soodsad ilmad.

Wõistlused awas kaitseminister O. Amberg 3. sept. kell 10 S. S. „Kalewi“ aias. Ta annab wõistlejatele edasi õnnesoowi Wabariigi Walitsuse poolt ja lühikeses kõnes juhib tähelepanu kehalise kasvatuse tähtsuse peale kaitsewäes, allakriipsutades asjaolu, et siiaajani on sporditud kaitsewäes ainult wabast ajast, kuid siiski on kogukas arv wõistlejaid kokku kogunud.

Kõige mitmekülgsem oli kergejõustiku wõistluste lõpupäew pühapäewal 7. sept., mis kell 1/2 11 „Kalewi“ aias wõistlejate, kohtunikkude, wäeosade esitajate, Sw. üh. õpeasutuste wõimlejate grupi ja wabaharjutuse meeskonna rongikäiguga, orkestri saatel linna ja sealt aeda tagasi, algas ja mis hulga publikumi wõistlusi pealt waatama meelitas.

Rongikäigult tagasi jõudes, algasid aias waheldamisi Sw. üh. õp. meeskonna (600 meest) wabad harjutused püssidega ja ilma, üksiku ratsa eskadroni wäljaastumine, kergejõustiku ja wehklemise lõpuwõistlus ja wõimlemine riistadel Sw. üh. õp. wõimlemise grupi poolt. Õnnestanud olid ratsa numbrid, mida iseäralise huwiga jälgiti.

Wõistlusi tagajärgede poolest wõib täiesti korraldada: siin ei olnud mitte ükski saawutused paljudel aladel eelmiste aastate omadega suuresti paremad, waid iseäranis rõõmustaw oli see, et wõitsid paljudki uued jõud, mis oletada lubab, et wäeosade spordi tähtsusest on õieti aru saadud ja terve massi kehaleise arenemisele tõuget antud. Ei saa ka tähelepanemata jätta, et w. a. o. Küttim'i tagajärg 100 mtr. jooksus 11,3 sk. käesolewal aastal Eestis kõige parem on.

Tohin mõne üksikasja peale tähelepanu juhtida.

Wõistlustel kõige rohkem tehnilisest küljest lonkas teatejooksus meeskondade juures teatapulga edasiandmine, mille peale peaks tulewikus küll rohkem rõhku panema. Hea meelega oleks ka näinud kohtunikkude keskel rohkem wilunud sportlasi, kes üldise wõistluse korra, nõnda ka jooksude aja wõtmise mõttes (wiimases lahkumineku just paistsid terawalt silma) palju kaasa oleksid aidanud. Ka oleks wõinud korraldada, et Tallinna wäeosadest rohkem sõdureid wõistlusi pealt waatama oleksid pääsenud: kahtlemata oleksid nad midagi õppinud.

Ei leia millegiga põhjendatud olewat, et spordi komisjon waremalt wäljakuulutatud wõistluste kawast witewõistluse, mis üldse mitmekülgselt keha arendab, kahegäega wisked, mis keha mõlemad pooli arendawad, ja hoota hüpped terwikus, mis igas olukorras wäeosades läbiwiidawad, wälja jättis. On juba alaline nähtus, et püütakse ikka neid alasid harjutada, milles wõistlusi korraldatakse.

Wõistluse tagajärjed olid:

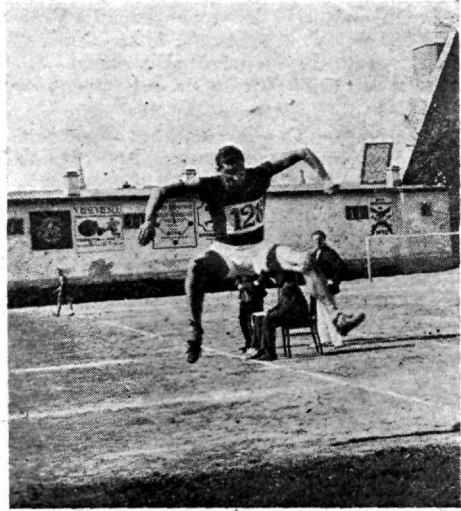
Kergejõustikus.

100 mtr. — 1) w. a. o. Küttim, sidepat., 11,3 (kaitsewäe rekord, endine 11,4 — w. a. o. Kesküll'i oma); 2) weltw. Kesküll, pioneer pat., 11,7; 3) ream. Sepp, lennuw. rüg.; 4) w. a. o. Laos, 2. soomusr.; 5) ream. Niinemägi, lennuw. rüg.; 6) n. a. o. Sprenk, 3. diw. õpekomando.

200 mtr. — 1) w. a. o. Küttim 24,1 (kaitsewäe rek., endine 24,5 — ka tema oma); 2) welt. Kesküll, pion. pat., 24,8; 3) n.-ltn. Ingermann, 10. jalg.

Üleriiklised kaitsewäe spordiwõistlused

3—7. sept. s. a.

R./m. Niinemägi kolmikühüppes kaitsewäe rekordi (12.65 m.) püstitamas.

rüg., 24,8; 4) kad. Paide, Sw. üh. õp., 24,9; 5) rm. Sepp, lennurüg., 25,1; 6) w. a. o. Laos, 2. soomusr. rüg., 25,1.

400 mtr. — 1) welt. Kesküll, pion. pat., 53,5 (kaitse. rek., endine 55,1 — ka tema oma); 2) w. a. o. Küttim, side pat., 53,7; 3) w. a. o. Udelt, Sw. ü. õ., 55,0; 4) rm. Olei, 6. jalgw. rüg.; 5) welt. Efrechow, pion. pat.; 6) aspir. Treimann, Sw. ü. õ.

1500 mtr. — 1) rm. Öige, pion. pat., 4,29,0; 2) w. a. o. Woll, Sw. ü. õ., 4,33,7; 3) rm. Rea, 6. jalgw. rüg., 4,38,2; 4) n. a. o. Torbek, Sw. ü. õ.; 5) rm. Kusbok, Sw. ü. õ.; 6) rm. Wiiron, 2. jalgw. rügement.

5000 mtr. — 1) n. a. o. Jõeäär, 10. jalgw. rüg., 17,28,5 (kaitsewäe rek., endine 17,39,6 — n. a. o. Rebase oma); 2) w. a. o. Woll, Sw. ü. õ. 17,30,0; 3) rm. Strunt, side pat.; 4) n. a. o. Rebas, 10. jalgw. rüg.; 5) rm. Peilbaum, 5. jalgw. rüg.; 6) kad. Mats, Sw. ü. õ.

10.000 mtr. — 1) n. a. o. Jõeäär, 10. jalg. rüg., 36,56,8 (kaitsewäe rek., endine 37,28,4 — n. a. o. Rebase oma); 2) rm. Laur, Sv. ü. õ. 36,58,4; 3) n. a. o. Rebas 10. jalg. rüg.; 4) rm. Hagijas, Sv. üh. õ.; 5) rm. Ellmann, 2. soomr. rüg.; 6) n. a. o. Papa, Merejõud. staap.

110 mtr. tõkke jooks (91,4 sm.) — 1) rm. Niinemägi, lenn. rüg., 17,9; 2) v. a. o. Miller, Sv. ü. õ., 18,3; 3) kpt. Jõgi, Kindralst., 18,8; 4) rm. Maks, 1. jalg. rüg., 19,4; 5) rm. Sepp, lennuw. rüg., 19,5; 6) n.-leitn. Alev, len. rüg. 19,6. V. a. o. Küttim seadis väljaspool wõistlust uue kaitsewäe rekordi 16,4; end. 17,6 — ka tema oma.

Kõrgushüpe — 1) v. a. o. Juurikas, Tall. Sv. haigm., 1,55 (vahehüppes 1,60); 2) n. a. o. Bysa, Sid. pat., 1,55; 3) n. s. o. Potisepp, Aegna komm., 1,55; 4) rm. Blumenof, 5. jalg. rüg., 1,55; 5) kapt. Drachenfels, 2. soomusr. rüg., 1,55; 6) rm. Niinemägi, len. rüg., 1,55.

Kaugushüpe — 1) rm. Niinemägi, lenn. rüg., 6,01; 2) v. a. o. Küttim, Side pat., 5,96; 3) n.-leitn. Johanson,

2. soomusr. rüg., 5,94; 4) kad. Berg, Sv. ü. õ., 5,86; 5) v. a. o. Laos, 2. soomusr. rüg., 5,85; 6) kapt. Jõgi, Kindralst., 5,62.

Kolmikihüpe — 1) rm. Niinemägi, len. rüg., 12,65 (kaitsev. rek., endine 12,52 — üleajateenija Freese oma) 2) v. a. o. Miller, Sv. ü. õ., 12,07; 3) kad. Neubauer, Sv. ü. õ., 11,97; 4) rm. Blumenof, 5. jalg. rüg., 11,88; 5) kpt. Jõgi, Kindralst., 11,85; 6) n.-leitn. Johanson, 2. soomusr. rüg., 11,74.

Teivashüpe — 1) velt. Kesküll, pion. pat., 2,80; 2) n. a. o. Bondt, 2. soomusr. rüg., 2,80; 3) kad. Maripuu, Sv. ü. õ., 2,75; 4) rm. Hiob, 2. soomusr. rüg., 2,75; 5) kapr. Pobel, 2. jalg. rüg., 2,75; 6) rm. Kask, Suuropi patar., 2,75.

Kuulitõuge — 1) v. a. o. Miller, Sv. ü. õ., 11,32; 2) rm. Suuk, side pat., 11,28; 3) v. a. o. Juurikas, Sv. haigem., 11,06; 4) v. a. o. Laos, 2. soomusr. rüg., 11,05; 5) n. a. o. Teearu, 6. jalg. rüg., 10,77; 6) kapr. Tulpe, Pion. pat., 10,73.

Kettaheide — 1) n. a. o. Torbek, sv. ü. õ., 33,80; 2) rm. Balzar, Pion. pat., 33,78; 3) v. a. o. Laos, 2. soomusr. rüg., 33,68; 4) rm. Niinemägi, len. rüg., 33,44; 5) v. a. o. Ratnik, 2. jalg. rüg., 33,39; 6) n. a. o. Teearu, 6. jalg. rüg., 32,13.

Odaviske — 1) n.-leitn. Tschernitsky, 1. suurt. div., 48,25; 2) veltv. Uibopuu, Side pat., 45,06; 3) kad. Löötsmann, Sv. ü. õ., 42,96; 4) n. a. o. Blumann, 3. div. õpek., 42,34; 5) kad. Neumann 41,96; 6) n.-leitn. Alev, len. rüg., 41,37.

Granaadiviske — 1) rm. Kaiste, 1. jalg. rüg., 70,70; 2) kapr. Aav, 2. div. staap, 68,70; 3) n. a. o. Maripuu, Sv. ü. õ., 65,95; 4) kad. Valdmann, Sv. ü. õ., 65,78; 5) rm. Niinemägi, len. rüg., 65,65; 6) rm. Karukäpp, 6. jalg. rüg., 65,63.

Ujumine:

50 mtr. vabalt — 1) van. jung Arnemann, t-p. „Sulev“, 38,5; 2) tgv. Malts, 2. jalg. rüg., 39,4; 3) v. jung Saarva, m.-r. „Vambola“, 39,5; 4) II j. madr. Laks, merejõud. st.; 5) kad. Jänes, Sv. ü. õ.; 6) v. a. o. Truu, Sv. kraami ladu.

100 mtr. vabalt — 1) v. jung Arnemann, t-p. „Sulev“, 1. 34,1 (kaitsev. rek., endine 1. 57,2 — rm. Michelsoni oma); 2) n.-leitn. Adler, Aegna kom., 1,36,1; 3) kad. Jänes, Sv. ü. õ., 1,41,2; 4) v. jung Saarva, m.-r. „Vambola“; 5) n. a. o. Johanson, len. rüg.; 6) II j. madr. Saks, merejõud. st.

1000 mtr. vabalt — 1) rm. Almos, 6. jalg. rüg., 23,12,6 (ülesseatud kaitsev. rek.); 2) motorist Koppa, m.-r. „Vambola“ 23,34,4; 3) v. a. o. Truu, Sv. kraami ladu, 24,55,2; 4) II j. madr. Tsistjanov, m.-r. „Lennuk“; 5) kapr. Baarmann, Naissaare k., 25,25; 6) leitn. Kerberg, Kindralst., 26,24,5.

50 mtr. rakmetes — 1) sv. am. Trubok, Sõjam., 1,02,8 (ülesseat. kaitsev. rek.); 2) II j. madr. Lill, merejõud. st., 1,30,5; 3) II j. madr. Mikk, merejõud. st., 1,30,5; 4) v. a. o. Rätsepp, 5. jalg. rüg., 1,39; 5) kad. Kitt Sv. ü. õ., 1,43,4; 6) rm. Mitt, Sv. ü. õ., 1,59.

Wehklemine:

Wehklemine täakidel — 1) n.-leitn. Madisson, Sv. ü. õ.; 2) velt. Unger, Sakala rüg.; 3) kapt. Marguson, Sv. ü. õ.; 4) w. a. o. Miller, Sv. ü. õ.; 5) n. a. o. Schröder, Sv. ü. õ.; 6) w. a. w. Eichwald, Sv. ü. õ.

Wehklemine espadronidel — 1) n.-ltn. Laas, 2. soomusr. rüg.; 2) n.-ltn. Sontag, len. rüg.; 3) n.-ltn. Tschernitsky, 1. suurt. diw.; 4) weltw. Wäärt, Sv. ü. õ.; 5) weltw. Oronok, Sv. ü. õ.; 6) n.-leitn. Brelde, 5. jalg. rüg.

Mitme- ja meeskonnawõistlused:

Sõjawäe wilewõistlus — 1) n. a. o. Werk, Sv. ü. õ., 17 punkt; 2) kad. Lest, Sw. ü. õ., 21 p.; 3) n. a. o. Tõnnis, Sw. ü. õ., 23 p.; 4) n. a. o. Kohw, 6. jalg. rüg. 26 p.; 5) rm. Erlagen, 3. diw. õpek., 26 p.; 6) n. a. o. Panow, 3. diw. õpek., 28 p..

Gruppide waheline neljawõistlus — 1) Sw. üh. õpeasutuse meeskond (leitn. Karik, n. a. o. Tõnnis, asp. Treimann) 23 p.; 2) II diwiliisi st. meesk. (kapr. Lepp, rm. Sangast, rm. Nõo) 21 p..

5×400 mtr. teatejooks — 1) Sw. ü. õ. 4.45,5 (kaitsev. rek., endine Sw. ü. õ. allohw. õpepat. 5.08,4; 2) 6. jalg. rüg. 4.57,0; 3) II soomusr. rüg., 5.02,0.

800+400+200+200 teatejooks — 1) Pioneer pataljon 4.01,2 (kaitsev. rek.); 2) Sw. ü. õ. 4.02,2; 3) 6. jalg. rüg. 4.07,2.

Wõitjatele auhinnad jagas wälja kindral Unt. Lõpuks tänas kõiki võistlustest osawõtjaid ja iseäranis kohtadele tulijaid, nõnda ka spordi komisjoni ja kohtunikke. Auhinde omandasid iga üksik- ja mitmewõistluses kuue esimestele kohtadele tulijad, kuna meeskonna võistluses omandas üldise auhinna wõitja meeskond, wälja arvatud sõjawäe grupi võistlus, kus ka üksikud osawõtjad auhinde omandasid.

Wäeosade järele said punkte:

- 1) Sõjawäe üh. õp. — 147.
- 1) Pioneer pataljon — 48.
- 3) Lennuw. rügement — 43.
- 4) Sidepataljon — 41.
- 5) 2. soomusr. rüg. — 34.
- 6 6. jalg. rüg. — 32.

Kaitseväe meistriks kergejõustikus tuli rm. Niinemägi, Lennuwäe rüg., 26 punktiga.

Kaitseväe meistriks tuli ujumises w. jung Arnemann, t-p. „Sulev“, saawatades 12 punkt ja lähenedes 100 mtr. waba ujumise ajaga 88,7% wõrra Eesti rekordile, ja omandas Merewäe spordi toimkonna poolt annetatud karika.

Jalgpallis diwiiside wahel mängiti ühe kaotuse süsteemiga, wõitjaks tuli Tallinna garnisoni meeskond, wõites meriwäge, esimest ja kolmandat diwiisi.

Tagajärjed olid:

- Tallinna garn. — meriwägi 8:0.
3. diwiis — 2. diwiis 2:1.
Tallinna garn. — 1. diwiis 6:2.
Tallinna garn. — 3. diwiis 4:0.
1. diwiis — 3. diwiis 6:1.

Seega omandasid kohti:

- I — Tallinna garnisoni meeskond.
II — 1. diwiisi meeskond.
III — 3. diwiisi meeskond.

Suuremaks sündmuseks 7. sept. oli Läti-Eesti kaitseväe waheline jalgpalli võistlus, mis poolteist tundi peale kergejõustiku võistlusi kell 1/2 17 algas. Huwitaw oli tähele panna, et Läti meeskond pooltest ohwiteridest koosneb, kuna meil õige suur ülekaal sõdurite käes.

Mäng püsis suuremalt jaolt Läti poolel, kuid selle peale waatamata löödi meie kasuks ainult üks (1:0) wäraw. Wähest wärawate arwu tuleb kahtlemata meie tormajate liini saamatuse, Läti tugewa kaitse ja külaliste hea õnne a wela panna.

Läti meeskonnale annetati mälestuseks loorberi pärg.

Ametlikud teated.

Nimetatakse: 2. soomusrongide rügemendi 1/r soomusrong Nr. 4 ülema kohuste täitja major Elmar Saal — sama soomusrongi ülemaks, arwates 1. augustist s. a. 2. soomusrongide rügemendist kapten Woldemar Awotin — sama rügemendi 1/r soomusrongi Nr. 2 ülemaks, arwates 1. augustist s. a. Lennuwäe rügemendist major Johannes-August Wellerind — sama rügemendi majanduse ülemaks, arwates 1. septembrist s. a. Tallinna sõjawäe haigemaja keemia-bakterioloogia kabineti juhataja kohuste täitja sanitäär major Julius Bartels — sama haigemaja wanemaks ordinaatoriks, arwates 1. septembrist s. a.

Wiiakse üle teenistusse: Merijõudude staabist meriwäe noorem-leitnant Aleksander Adler — Merikindlustesse, arwates 14. augustist s. a. Merijõudude staabist meriwäe noorem-leitnant Rudolf Brückel — Peipsi laewastiku diwisjoni, arwates 14. augustist s. a. Merijõudude staabist meriwäe noorem-leitnant Georg Kull — Läänemere laewastiku diwisjoni, arwates 14. augustist s. a. Merijõudude staabist meriwäe noorem-leitnant Werner Käpp — Läänemere laewastiku diwisjoni, arwates 14. augustist s. a. Il diwiisi staabi operatiiv adjutant major Paul Triik — Kindralstaapi, arwates 25. augustist s. a. End. Sõjawäe tehnika koolist kapten Aleksander Kulbusch — Sõjawäe ühendatud õpeasutustesse, arwates 1. oktoobrist 1923 a. 10. jalgwäe rügemendi staabist noorem-leitnant Eduard Müllerstein — Pioneer pataljoni, arwates 15. augustist s. a. 1. jalgwäe rügemendist leitnant Hermann Rättsepp — Lennuwäe rügementi, arwates 25. augustist s. a.

Wiiakse üle teenistusse ja nimetatakse: 5. jalgwäe rügemendist sanitäri noorem-leitnant Leonhard Pääsuke — Tallinna sõjawäe haigemaja keemia-bakterioloogia kabineti juhataja kohuste täitjaks, arwates 1. septembrist s. a.

Määratakse teenistusse: Reserwist noorem-leitnant Roman Kuul, kui eriteadlane, Lennuwäe rügementi, arwates 1. septembrist s. a., noorem-leitnandi auastme wanusega 11. weebuarist 1923 a. Reserwi lipnik Konstantin Roguschin — 1. diwiisi kahurwäkke, arwates 1. septembrist s. a.

Arwatakse reserwi: Registreerimisele ilmunud arst Eduard-Aleksander Kruus, arwates 1. septembrist s. a. 2. jalgwäe rügemendist kapten Albert Sepping, arwates 1. septembrist s. a. 5. jalgwäe rügemendist leitnant Georg Liiw, arwates 1. septembrist s. a.

Kustutatakse ohwitseride nimekirjast: Reserwi leitnant Richard Anier, kes 21. septembril 1923 a surnud, arwates samast kuupäewast. Reserw lipnik Woldemar Schnakenberg, kui wäljamaa alam, arwates 2. septembrist s. a. Reserwi kapten Aleksander Baldin, kui wäljamaa alam, arwates 1. septembrist s. a. Reserwi noorem-leitnant Hans Schröder, kui wäljamaa alam, arwates 23. augustist s. a.

Arwatakse reserwi teenistusse huwides Kaitsewäe ohwitseride teenistuskäigu seadlus § 28 p. 7 alusel: Sakala jalgwäe rügemendist noorem-leitnant Aleksander Närepea, arwates 1. septembrist s. a.

Kustutatakse ohwitseride nimekirjast, kui riigikeelt mitteoskajad ja loetakse reameesteks Wabariigi Walitsuse otsusega 13. augustist s. a. Reserwi: leitnant Georg Andronow, noorem-leitnant Arwid Fersen, noorem-leitnant Aleksander Otrõganjew, kõik arwates 13. augustist s. a.

Käsukirja kaitsewäele Nr. 2369 osaliseks muutmiseks arwatakse reserwi koosseisu kitsendamise puhul: Kindralstaabist ohwitseri asetäitja Hugo Maasik, arwates 1. septembrist s. a.

Tarwilikkudest parandustest sw. ametnikkude uues wormis.

„Sõduris“ № 34 wõtab h-ra Koern sõna tarwilikkudest parandustest maawäe ohwitseride uue wormi juures. Tahaks siin mõne sõnaga puudutada sedasama küsimust ka sw. ametnikkude wormi suhtes, kõige pealt nende uue mütsi juures.

Mütsi ennast siin arwustama ei hakka, — kuid sw. am. mütsi „ilustaw“ 60 murdjooneline kitsas kard-pael on wõetud enam, kui õnnetumalt. Rääkimata igasugusest esteetilisusest, annab seenane pael mütsile mingisuguse uksehoidja wõi wälisriigi wangunisaatja peakate mulje. See õnnetu 60“ murruline pael on peapõhjuseks, miks suurem osa sw. ametnikke uue wormimütsi eest põgenewad.

Oleks waja murdjoonelise kitsa riba asemele wõtta hõbekarwa kard-paelad samas lauses ja arwus, kui ohwitseridel kullakarwa paelad. Sw. ametnikkude uue mütsi paelte laius ja arw peaks wastama sw. ametniku ametkohale.

Täitsa üleliigne on sw. ametnikkude pagunitele ka uute wormiriiete juures jäetud walge neljanurgeline märk, mis kogu armatuuriga kuidagi ei sobi.

Täieliku kokkukõla saawutamiseks oleks soowitaw, et wastawalt ohwitseride frentshi krae alumist äärt ja krae otsi piirawatele kullakarwa kard-paeltele ja aukraadide tunnismärkidele — saaks sw. ametnikkudele antud hõbekarwa pael ja märgid, millede, s. o. paela laius ja kraeotsade märkide arw jällegi wastaks sw. ametniku ametkohale.

Piiriwalwe sw. ametnikud kannawõdki juba frentshi krae alumise ääre ümber kullakarwa kard-paela.

Kindlasti annaks sarnane parandus ka meie sw. ametnikkude uuele wormile rohkem ühtlust ja üldkõkkukõla.

Ülalkirjeldatud alusel tuleks sw. ametnikkudele anda ka esitusworm. R. W.

Kaitsewäelased,

tellige omile kaitsewäes mitteteenivatele sõpradele ja tuttawatele „Sõdur“ ilma nende teadmata!

„Sõduri“ kaastöö uued tasumäärad.

Soowides tõsta ajakirja sisulist väärtust, mille eeltingimiseks on aga ajakohasema tasu võimaldamine kaastöö eest, paneb „Sõdur“ 15. sept. s. a. hakates maksma oma kaastöö eest järgmised reatasu normid.

Tõlked 3—5 m.

Kokkuvõtted 4—6 m.

Kirjutused päewasündmustest 4—10 m.

Sõnumid 6—8 m.

Ilukirjanduslised palad 6—10 m.

Kirjutused sõjaasjanduslistest küsimustest al-
likaid kasutades 5—10 m.

Iseseiswad teadusliku iseloomuga tööd 6—12 m.

Uurimused 10—15 m.

Luuletused 15—50 m.

Ülesvõtted (postkaart) 50 m.

Karikatuuride ja joonistuste hind toimetuse igakordse eri määramise järele.

Käsitöökirjade ja ülesvõtetele, mis avaldamata jätmise korral tagasi soovitakse saada, lisatagu saatekuludeks wastaw arw marke ligi.

„Sõduri“ toimetus.

Komendooride laskemärk.

Sõjaministri poolt on kinnitatud ja avaldatud 15. aug. s. a. käsukirja № 401 lisas komendooride laskemärgi kirjeldus.

Laskemärk kujutab enesest märgilaskmise lauda, mille üle käib kaks ristamisi olewat kahurit. Märk on valmistatud oksideeritud hõbedast ja on sõõrikujuline 30 m/m. läbimõõduga, väljaspool wähe kumer. Sõõri peal olewad kahurid, numbrid ja ringid on kõrgemad. Ringide wahed on tumedamaks oksideeritud, kuna ringid ise heledamad on. Märgi tagumisel küljel on wastaw haak märgi rinnale kinnitamiseks.

Laskemärk antakse Merijõudude juhataja käsukirjaga komendooridele, kes suwises laskekawas ettenähtud wõistluslasketel häid tagajärgi on saawutanud.

Laske märk kantakse pahemal pool rinnal.

Kroonika.

31. aug. saabusid Rohuküla sadamasse kaks Poola kahurpaati „General Haller“ ja „Komandant Pilsudski“. Haapsalus korraldati wõõrastele wastuwõtmine, millele järgnes poolakate poolt järgmisel päewal eine kahurpaadil „General Haller“. Laewad lahkusid 3. septembril ja sõitsid tagasi Danzigi.

3. sept läks 8 suuremal kurjategijal korda Tallinna garnisoni peawahist raudwõre läbisaagimise tõttu ära põgeneda. Energilise tagaotsimise järeldusel tabati aga põgenejad juba samal päewal Tartu maanteel 22 klm. kaugusel linnast.

Kommunistliku salaorganisatsiooni asi tuleb sõjaringkonnakohtus harutusele oktoobri kuus. Süüdistusakt on juba kokkuseatud.

Põllutööministeeriumi uue korralduse järele tuleb inwaliididel maasaamise puhul loobuda pensionist. Pensioni on maasaamisel õigustatud edasi saama ainult need inwaliidid, kellele on antud tasuta maa wabadussõjas ülesnäidatud isearalise wahuse eest.

O. K.

„Sõduri“ wõib tellida weel kogu 1924 a. peale. Kõik ilmunud numbrid saadetakse korraga kätte. „Sõduri“ aasta hind on ennekuulmata odaw — ainult 300 marka!

Sport Merijõududes,

Kuni käesolewa kewadeni ei olnud sportlised saawutused merijõudes kuigi kõrgel ja laiaulatuslised, mis peaaesjalikult tuleb panna loiu oleku ja algatuswõimelise spordi instruktori puudumise arwesse.

Kewadel moodustati spordist huwitud ohwitseride algatusel sporditoimkond, kes omale ülesandeks seadis igakülgse spordi arendamise merijõududes ja kelle tegewuse ja koosseisu merijõudude juhataja oma käsukirjaga kinnitas.

Juba enne nawigatsiooni algust wõimaldus toimkonnal korraldada paar lõbusõitu, mille sissetulekust suudeti wäeosa warustada spordi wahanditega, nii et nawigatsioonil wõis ka algada juba spordi harrastamine. Moodustati kiires tempos merijõudude jalgpalli koondmeeskond, kes wõistles pärastpoole ka külastawate wälisriikide laewade meeskondadega.

Jalgpalli meeskond on igas suuremas merijõudude alaüksuses, kes omawaheliste wõistlustega huwi selle spordi haru wastu suurendawad. Tugewama meeskonnana seni on esinenud m/r. „Wambola“ jalgpalli meeskond.

Ka kergejõustikus ja teistel spordi aladel on saawutusi olnud.

Üldiselt on merijõudude sporditoimkond oma lühikeseajalise tegewusega suutnud sportlisele tegewusele kaasa tõmmata laiemaid ringe, kus juures eriti on kaasa aidanud ohwitserid, kellest suurem osa sportlased.

Kõik senised toimkonna töö tulemused lubawad ennustada, et spordi arenimine merijõududes hoogsalt laieneb, saades üheks tähtsaks teguriks kehalise-kaswatuse külje tõstmiseks meriwäes.

Lgs.

Toimetusele saadetud kirjandus.

Hurumasinad, I. osa. Kokku seadnud ja Meriwäe ekipashis noor-masinistide kursustele 1924 a. ettelugenud meriwäe noorem-leitnant R. Brückel. Merijõudude staabi wäljaanne, kiwitrükis.

Agu №№ 34, 35. Kirjanduse, kunsti ja kultuuri ajakiri.

Wastutaw toimetaja: E. Limberg.

Wäljaandja: Kindralstaap.

Kindralstaabi VI osakonna foto ülesvõtteid kaitsewäe päewasündmustest

on saada „Sõduri“ toimetuses

— Tallinnas, Pagari tän. № 1. —